TIBVLLVS,

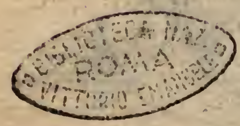
M. ANTONII MVRETI

IN EVM SCHOLIA,

Ad Torquatum Bembum
Petri F.

VENETIIS, M. D. LXII.

BIBLIOTECA NAZ.
ROMA
VITTORIO EMANUELE

M. ANTONIVS MVRETVS TORQVATO BEMBO PETRI F. S. D.

MAGNA *felicitate mihi carere uideor,* TORQVATE BEMBE, *quòd non ita mature in Italiam uenerim, ut patrem tuum, uirum immortalitate dignissimum, uidere, atque alloqui possem. nam et incredibilem quandam uoluptatem hausissem ex illius herois aspectu, qui aut solus, aut præcipue effecerat, ut ne hæc ætas superioribus sæculis inuideret: & effecissem, nisi ualde fallo, ut ipse me, pro humanitate illa, qua complectebatur omnes, in quibus esset aliqua non alieni a Musis ingenij significatio, non usquequaque sibi despiciendum putaret. Nunc, quando id, quod cuperem, consequi nullo modo possum: certe quidem id, quod proximum est, sedulo facio: colo, quacunque ratione licet, memoriam illius: et cum in omni sermone, tum in scriptis meis, libentissime facio, ut eum laudem, qui mihi neque a me, neque a quoquam satis laudari posse unquam uidetur. neque uero ita sum amens, ut ad gloriam ipsius quicquam meo testimonio posse adijci censeam. Sed ita plane iudico: ut deus, qui nullius præconio indiget, laudari se tamen ab hominibus uult: sic beatas illas mentes, in cælum receptas, et cum Deo coniunctas, gaudere, cum se a nobis coli ac celebrari uident. ergo perinde ac si huius rei sensus ad Petrum ipsum Bembum peruenturus sit, ita*

ALBII TIBVLLI, EQVITIS ROMANI

LIBER I.

DIVITIAS *alius fuluo sibi congerat auro,*
Et teneat culti iugera magna soli,
Quem labor assiduus uicino terreat hoste,
Martia cui somnos classica pulsa fugent.
Me mea paupertas uitæ traducat inerti,
Dum meus assiduo luceat igne focus.
Ipse seram teneras maturo tempore uites
Rusticus, & facili grandia poma manu.
Nec spes destituat, sed frugum semper aceruos
Præbeat, & pleno pinguia musta lacu.
Nam ueneror, seu stipes habet desertus in agris,
Seu uetus in triuio florida serta lapis.
Et quodcunque mihi pomum nouus educat annus,
Libatum agricolæ ponitur ante deo.
Flaua Ceres, tibi sit nostro de rure corona
Spicea, quæ templi pendeat ante fores.
Pomosisq. ruber custos ponatur in hortis,
Terreat ut sæua falce Priapus aues.
Vos quoque felicis quondam, nunc pauperis agri
Custodes, fertis munera uestra lares.
Tunc uitula innumeros lustrabat cæsa iuuencos,
Nunc agna exigui est hostia parua soli.
Agna cadet uobis, quam circum rustica pubes
Clamet, io messes, & bona uina date.

Iam modo non possum contentus uiuere paruo,
Nec semper longæ deditus esse uiæ:
Sed canis æstiuos ortus uitare sub umbra
Arboris, ad riuos prætereuntis aquæ.
Nec tamen interdum pudeat tenuisse bidentem,
Aut stimulo tardos increpuisse boues.
Non agnam ue sinu pigeat, fœtum ue capellæ
Desertum oblita matre referre domum.
At uos exiguo pecori furesque, lupiq.
Parcite. de magno est præda petenda grege.
Hic ego pastoremq. meum lustrare quotannis,
Et placidam soleo spargere lacte Palem.
Assitis diui, nec uos e paupere mensa
Dona, nec e puris spernite fictilibus.
Fictilia antiquus primum sibi fecit agrestis
Pocula, de facili composuitq. luto.
Non ego diuitias patrum, fructusq. requiro;
Quos tulit antiquo condita messis auo.
Parua seges satis est: satis est requiescere lecto,
Scilicet & solito membra leuare toro.
Quàm iuuat immites uentos audire cubantem,
Et dominam tenero continuisse sinu,
Aut, gelidas hibernus aquas cum fuderit auster,
Securum somnos, igne iuuante, sequi.
Hoc mihi contingat. sit diues, iure furorem
Qui maris, & tristes ferre potest pluuias.
O, quantum est auri, pereat, potiusq. smaragdi,
Quàm fleat ob nostras ulla puella uias.
Te bellare decet terra Messalla, marique,

Vt domus hostiles præferat exuuias,
Me retinent uinctum formosæ uincla puellæ:
Et sedeo duras ianitor ante fores.
Non ego laudari cupio mea Delia: tecum
Dummodo sim, quæso segnis, inersq. uocer.
Te spectem, suprema mihi cum uenerit hora;
Te teneam moriens deficiente manu.
Flebis & arsuro positum me Delia lecto;
Tristibus & lacrymis oscula mista dabis.
Flebis: non tua sunt duro præcordia ferro
Vincta, nec in tenero stat tibi corde silex.
Illo non iuuenis poterit de funere quisquam
Lumina, non uirgo sicca referre domum.
Tu manes ne læde meos, sed parce solutis
Crinibus, & teneris Delia parce genis.
Interea, dum fata sinunt, iungamus amores.
Iam ueniet tenebris mors adoperta caput.
Iam subrepet iners ætas; nec amare decebit,
Dicere nec cano blanditias capiti.
Nunc leuis est tractanda Venus, dum frangere postes
Non pudet, & rixas inseruisse iuuat.
Hic ego dux, milesq. bonus. uos signa, tubæq.
Ite procul, cupidis uulnera ferte uiris
Ferte & opes. ego composito securus aceruo
Dites despiciam, despiciamq. famem.

ELEGIA II.

A D D E *merũ. uinoq. graues cõpesce dolores,* Vit. fol.
Occupet ut fessi lumina uicta sopor: 74.
Neu quisquam multo perfusum tẽpora Baccho 1610:

Excitet, infelix dum requiescit amans.
Nam posita est nostræ custodia sæua puellæ.
Clauditur & dura ianua firma sera.
Ianua difficilis dominæ, te uerberet imber,
Te Iouis imperio fulmina missa petant.
Ianua iam pateas uni mihi uicta querelis,
Nec furtim uerso cardine aperta sones.
Et mala si qua tibi dixit dementia nostra,
Ignoscas: capiti sint precor illa meo.
Te meminisse decet, quæ plurima uoce peregi
Supplice, cum posti florida serta darem.
Tu quoque ne timide custodes Delia falle.
Audendum est. fortes adiuuat ipsa Venus.
Illa fauet, seu quis iuuenis noua limina tentat,
Seu reserat fixo dente puella fores.
Illa docet furtim molli decedere lecto,
Illa pedem nullo ponere posse sono:
Illa uiro coram nutus conferre loquaces,
Blandaq. compositis abdere uerba notis.
Nec docet hoc omnes, sed quos nec inertia tardat,
Nec uetat obscura surgere nocte timor.
En ego cum tenebris tota uagor anxius urbe,
Securum in tenebris me facit esse Venus.
Nec sinit occurrat quisquam, qui corpora ferro
Vulneret, aut rapta præmia ueste petat.
Quisquis amore tenetur, eat tutusque, sacerq.
Qualibet. insidias non timuisse decet.
Non mihi pigra nocent hibernæ frigora noctis,
Non mihi, cum multa decidit imber aqua.

Non

Non labor hic lædit, referet modo Delia poſtes,
Et uocet ad digiti me taciturna ſonum.
Parcite luminibus, ſeu uir, ſeu femina fias
Obuia. celari uult ſua furta Venus.
Neu ſtrepitu terrete pedum: neu quærite nomen,
Neu prope fulgenti lumina ferte face.
Si quis & imprudens aſpexerit, occulat ille,
Perq. deos omnes ſe meminiſſe neget.
Nam fuerit quicunque loquax, is ſanguine natam,
Is Venerem e rapido ſentiet eſſe mari.
Nec tamen huic credet coniux tuus, ut mihi uerax
Pollicita eſt magico ſaga miniſterio.
Hanc ego de cælo ducentem ſidera uidi:
Fluminis hæc rapidi carmine uertit iter.
Hæc cantu finditq. ſolum, maneſq. ſepulcris
Elicit, & tepido deuocat oſſa rogo.
Iam ciet infernas magico ſtridore cateruas:
Iam iubet, aſperſas lacte, referre pedem.
Cum libet, hæc triſti depellit nubila cælo:
Cum libet, æſtiuo prouocat orbe niues.
Sola tenere malas Medeæ dicitur herbas,
Sola feros Hecates perdomuiſſe canes.
Hæc mihi compoſuit cantus, queis fallere poſſes:
Ter cane, ter dictis deſpue carminibus.
Ille nihil poterit de nobis credere cuiquam.
Non ſibi, ſi in molli uiderit ipſe ſinu.
Tu tamen abſtineas alijs. nam cetera cernet
Omnia: de me uno ſentiet ipſe nihil.
Quid credam? nempe hæc eadem ſe dixit amores

Cantibus

Cantibus, aut herbis ſoluere poſſe meos.
Et me luſtrauit tedis, & nocte ſerena
Concidit ad magicos hoſtia pulla deos.
Non ut totus abeſſet amor, ſed mutuus eſſet.
Orabam: nec te poſſe carere uelim.
Ferreus ille fuit, qui, te cum poſſet habere,
Maluerit prædas ſtultus, & arma ſequi.
Ille licet Cilicum uictas agat ante cateruas,
Ponat & in capto martia caſtra ſolo;
Totus & argento contextus, totus & auro,
Inſideat celeri conſpiciendus equo:
Ipſe boues mea ſi tecum modo Delia poſſim
Iungere, & in ſolito paſcere monte pecus;
Et te dum liceat teneris retinere lacertis,
Mollis, & inculta ſit mihi ſomnus humo.
Quid Tyrio recubare toro ſine amore ſecundo
Prodeſt? cum fletu nox uigilanda uenit.
Nam neque tum plumæ, nec ſtragula picta ſoporem,
Nec ſonitus placidæ ducere poſſet aquæ.
Num Veneris magnæ uiolaui numina uerbo,
Et mea num pœnas impia lingua luit?
Num feror inceſtus ſedes adiiſſe deorum,
Sertaq. de ſanctis diripuiſſe focis?
Non ego tellurem genibus perrepere ſupplex,
Et miſerum ſancto tundere poſte caput:
Non ego, ſi merui, dubitem procumbere templis,
Et dare ſacratis oſcula liminibus.
At tu, qui lætus rides, mala noſtra caueto.
Mox tibi non uanus ſæuiet ipſe deus.

Vidi

Vidi ego, qui iuuenum miseros lusisset amores,
Post Veneris uinclis subdere colla senem,
Et sibi blandi tias tremula componere uoce,
Et manibus canas fingere uelle comas:
Stare nec ante fores puduit, caræ ue puellæ
Ancillam medio detinuisse foro.
Hunc puer, hunc iuuenis turba circumstetit arcta:
Despuit in molles & sibi quisque sinus. ibid:
At mihi parce Venus. semper tibi dedita seruit
Mens mea. quid messes uris acerba tuas?

AD MESSALLAM, ELEGIA III.

IBITIS Aegeas sine me Messalla per undas, vid: fol:
O utinam memores ipse, cohorsq. mei, 43
Me tenet ignotis ægrum Phæacia terris.
Abstineas auidas mors precor atra manus. ibid:
Abstineas mors atra precor. non hic mihi mater,
Quæ legat in mæstos ossa perusta sinus,
Non soror, Assyrios cineri quæ dedat odores,
Et fleat effusis ante sepulcra comis:
Delia non usquam: quæ me cum mitteret urbe,
Dicitur ante omnes consuluisse deos.
Illa sacras pueri sortes ter sustulit: illi
Rettulit e triuijs omnia certa puer. ibid:
Cuncta dabant reditum. tamen est deterrita nunquã, ibid
Quin fleret, nostras respiceretq. uias.
Ipse ego solator, cum iam mandata dedissem,
Quærebam tardas anxius usque moras.

Aut ego sum caussatus, aues dant omina dira,
  Saturni aut sacram me tenuisse diem,
O quoties ingressus iter, mihi tristia dixi
  Offensum in porta signa dedisse pedem.
Audeat inuito ne quis discedere amore,
  Aut sciat egressum se probibente deo.
Quid tua nunc Isis tibi Delia? quid mihi prosunt
  Illa tua toties sistra repulsa manu?
Quidue pie, dum sacra colis, pureq. lauari
  Te memini, & puro secubuisse toro?
Nunc dea, nunc succurre mihi, nam posse mederi
  Picta docet templis multa tabella tuis.
Vt mea uotiuas persoluens Delia uoces
  Ante sacras lino tecta fores sedeat,
Bisq. die, resoluta comas, tibi dicere laudes
  Insignis turba debeat in Pharia.
At mihi contingat patrios celebrare penates
  Reddereq. antiquo menstrua tura lari.
QVAM bene Saturno uiuebant rege prius, quàm
  Tellus in longas est patefacta uias.
Non dum cæruleas pinus contempserat undas,
  Effusum uentis præbueratq. sinum,
Nec uagus ignotis repetens compendia terris
  Presserat externa nauita merce ratem.
Illo non ualidus subijt iuga tempore taurus,
  Non domito frenos ore momordit equus.
Non domus ulla fores habuit, non fixus in agris,
  Qui regeret certis finibus arua lapis.
Ipsæ mella dabant quercus, ultroq. ferebant

Obuia

Obuia securis ubera lactis oues.
Non acies, non ira fuit, non bella, nec ensem
Immiti sæuus duxerat arte faber:
Nunc Ioue sub domino cædes, & uulnera semper.
Nunc mare, nunc leti mille repente uiæ.
Parce pater. timidum non me periuria terrent,
Non dicta in sanctos impia uerba deos.
Quod si fatales iam nunc expleuimus annos,
Fac lapis inscriptis stet super ossa notis:
Hic iacet immiti consumptus morte Tibullus,
Messallam terra dum sequiturq. mari.
Sed me, quòd facilis tenero sum semper amori,
Ipsa Venus campos ducet in Elysios.
Hic choreæ, cantusq. uigent, passimq. uagantes
Dulce sonant tenui gutture carmen aues,
Fert casiam non culta seges, totosq. per agros.
Floret odoratis terra benigna rosis.
Ac iuuènum series teneris immista puellis
Ludit, & assidue prœlia miscet Amor,
Illic est cuicunqne rapax mors uenit amanti,
Et gerit insigni myrtea serta coma.
At scelerata iacet sedes in nocte profunda
Abdita, quam circum flumina nigra sonant.
Tisiphoneq. impexa feros pro crinibus angues
Sæuit, & huc illuc impia turba fugit.
Tum niger in turba serpentum Cerberus ore
Stridet, & æratas excubat ante fores.
Illic Iunonem tentare Ixionis ausi
Versantur celeri noxia membra rota,

Porrectusq.

Porrectusq. nouem Tityus per iugera terræ,
Assiduas atro uiscere pascit aues.
Tantalus est illic, & circum, stagna: sed acrem
Iam iam poturi deserit unda sitim.
Et Danai proles, Veneris quòd numina læsit,
In caua Lethæas dolia portat aquas.
Illic sit quicunque meos uiolauit amores,
Optauit lentas & mihi militias.
At tu casta precor maneas, sanctiq. pudoris
Assideat custos sedula semper anus.
Hæc tibi fabellas referat, positaq. lucerna
Deducat plena stamina longa colo:
At circa grauibus pensis affixa puella
Paullatim somno fessa remittat opus.
Tunc ueniam subito: nec quisquam nunciet ante,
Sed uidear cælo missus adesse tibi.
Tunc mihi, qualis eris, longos turbata capillos,
Obuia nudato Delia curre pede.
Hunc precor. hunc illum nobis aurora nitentem
Luciferum roseis candida portet equis.

AD PRIAPVM.
ELEGIA IIII.

SIC umbrosa tibi contingant tecta Priape,
Ne capiti soles, ne noceantq. niues,
Quæ tua formosos cepit solertia? certe
Non tibi barba nitet, non tibi culta coma est.
Nudus, & hibernæ producis frigora brumæ,
Nudus & æstiui tempora sicca canis.

Sic ego, tum Bacchi reſpondit ruſtica proles
** Armatus curua ſic mihi falce deus.*
O fuge te teneræ puerorum credere turbæ:
Nam cauſſam iuſti ſemper amoris habent.
Hic placet, anguſtis quòd equum compeſcit habenis:
Hic placidam niueo pectore pellit aquam:
Hic, quia fortis adeſt audacia, cepit: at illi
Virgineus teneras ſtat pudor ante genas.
Sed ne te capiant, primo ſi forte negabit,
Tædia, paullàtim ſub iuga colla dabit.
Longa dies homini docuit parere leones.
Longa dies molli ſaxa peredit aqua.
Annus in apricis maturat collibus uuas.
Annus agit certa lucida ſigna uice.
Nec iurare time. Veneris periuria uenti
Irrita per terras, & freta ſumma ferunt.
Gratia magna Ioui. uetuit pater ipſe ualere,
Iuraſſet cupide quicquid ineptus amor.
Perq́. ſuas impune ſinit Dictynna ſagittas
Affirmes, crines perq́. Minerua ſuos.
At ſi tardus eris, errabis, tranſiet ætas.
Quàm cito non ſegnis ſtat, remeatq́. dies.
Quàm cito purpureos deperdit terra colores.
Quàm cito formoſas populus alta comas.
Quàm iacet, infirmæ uenere ubi fata ſenectæ,
Qui prior Elæo eſt carcere miſſus, equus.
Vidi iam iuuenem, premeret cum ſerior ætas,
Merentem ſtultos præterijſſe dies.
Crudeles diui, ſerpens nouus exuit annos.

Formæ

Formæ non ullam fata dedere moram.
Solis æterna est Phœbo, Bacchoq. iuuentas:
Nam decet intonsus crinis utrunque deum.
Tu, puero quodcunque tuo tentare libebit,
Cedas. obsequio plurima uincit amor.
Neu comes ire neges, quamuis uia longa paretur,
Et canis arenti torreat arua siti.
Quamuis prætexens picta ferrugine cælum
Venturam admittit imbrifer arcus aquam. ibit.
Vel si cæruleas puppi uolet ire per undas,
Ipse leuem remo per freta pelle ratem.
Nec te pœniteat duro subiisse labori,
Aut operi insuetas atteruisse manus.
Nec, uelit insidijs altas si claudere ualles,
Dum placeas, humeris retia ferre neges.
Si uolet arma, leui tentabis ludere dextra:
Sæpe dabis nudum, uincat ut ille, latus.
Tunc tibi mitis erit: rapias tum cara licebit
Oscula: pugnabit, sed tamen apta dabit.
Rapta dabit primo, post offeret ipse uolenti,
Post etiam collo se implicuisse uolet.
Heu, male nnnc artes miseras hæc sæcula tractant.
Iam tener assueuit munera uelle puer.
Iam tu qui Venerem docuisti uendere primus,
Quisquis es, infelix urgeat ossa lapis.
Pieridas pueri, doctos & amate poetas,
Aurea nec superent munera Pieridas;
Carmine purpurea est Nisi coma: carmina ni sint,
Ex humero Pelopis non nituisset ebur.

Quem referent Muſæ, uiuet, dum robora tellus,
  Dum cælum ſtellas, dum uehet amnis aquas.
At qui non audit Muſas, qui uendit amorem,
  Idææ currus ille ſequatur Opis.
Et tercentenas erroribus expleat urbes,
  Et ſecet ad Phrygios uilia membra modos.
Blanditijs uult eſſe locum Venus ipſa: querelis
  Supplicibus, miſeris flentibus illa fauet.
Hæc mihi, quæ canerem Tityo, deus edidit ore:
  Sed Tityum coniux hæc meminiſſe uetat.
Pareat ille ſuæ. uos me celebrate magiſtrum,
  Quos male habet multa callidus arte puer.
Gloria cuique ſua eſt. me, qui ſpernentur amantes,
  Conſultent, cunctis ianua noſtra patet:
Tempus erit, cum me, Veneris præcepta ferentem,
  Deducat iuuenum ſedula turba ſenem.
Eheu quàm Marathus lento me torquet amore.
  Deficiunt artes, deficiuntq. doli.
Parce puer quæſo, ne turbis fabula fiam,
  Cum mea ridebunt uana magiſteria.

ELEGIA V.

Asperam, et bene diſſidiũ me ferre loquebar:
  At mihi nunc longe gloria fortis adeſt.
Nãque agor, ut per plana citus ſola uerbere tur
  Quem celer aſſueta uerſat ab arte puer.
Vre ferum, & torque, libeat ne dicere quicquam
  Magnificum poſthac, horrida uerba doma.
Parce tamen: per te furtiui fœdera lecti,
  Per Venerem quæſo, compoſitumq. caput.

Ille ego, cum tristis morbo defessa iaceres,
 Te dicor uotis eripuisse meis.
Ipseq́. ter circum lustraui sulfure puro,
 Carmine cum magico præcinuisset anus.
Ipse procuraui, ne possent sæua nocere
 Somnia, ter salsa deueneranda mola.
Ipse ego uelatus filo, tunicisq́. solutis
 Vota nouem Veneri nocte silente dedi.
Omnia persolui: fruitur nunc alter amore,
 Et precibus felix utitur ille meis.
At mihi felicem uitam, si salua fuisses,
 Fingebam demens, sed renuente deo.
Rura colam, frugumq́. aderit mea Delia custos,
 Area dum messes sole calente teret.
Hæc mihi seruabit plenis in lyntribus uuas,
 Pressaq́. ueloci candida musta pede:
Consuescet numerare pecus, consuescet amantis
 Garrulus in dominæ ludere uerna sinu.
Illa deo sciet agricolæ pro uitibus uuam,
 Pro segete spicas, pro grege ferre dapem.
Ille regat cunctos, illi sint omnia curæ,
 Et iuuet in tota me nihil esse domo.
Huc ueniet Messalla meus, cui dulcia poma
 Delia selectis detrahat arboribus:
Et tantum uenerata uirum, hunc sedula curet,
 Hunc paret, atque epulas ipsa ministra gerat.
Hæc mihi fingebam, quæ nunc Caurusq́ue Notusq́.
 Iactat odoratos uota per Armenios.
Sæpe ego tentaui curas depellere uino:

At dolor in lacrymas uerterat omne merum.
Sæpe aliam tenui: sed iam cum gaudia adirem,
Admonuit dominæ, deseruitq. Venus.
Tunc me discedens deuotum femina dixit,
* Et pudet, & narrat scire nefanda mea.
Non facit hoc uerbis: facie, tenerisq. lacertis
Deuouet, & flauis nostra puella comis.
Talis ad Aemonium Nereis Pelea quondam
Vecta est frenato cærula pisce Thetis.
Hæc nocuere mihi, quòd adest huic diues amator.
Venit in exitium callida lena meum.
Sanguineas edat illa dapes, atque ore cruento
Tristia cum multo pocula felle bibat.
Hanc uolitent animæ circum, sua fata querentes:
Semper & e tectis stryx uiolenta canat.
Ipsa fame stimulante furens, escasq. sepulcris
Quærat, & a sæuis ossa relicta lupis,
Currat & inguinibus nudis, ululetq. per urbes.
Post agat hanc triuijs aspera turba canum.
Eueniet, dat signa deus: sunt numina amanti.
Sæuit & iniusta lege relicta Venus.
At tu quàmprimum sagæ præcepta rapacis
Desere. nam donis uincitur omnis amor.
Pauper erit præsto semper tibi, pauper adibit
Primus, & in tenero fixus erit latere.
Pauper in angusto fidus comes agmine turbæ,
Subijcietq. manus, efficietq. uiam.
Pauper ad occultos furtim deducet amicos,
Vinclaq. de niueo detrahet ipse pede.

Heu canimus frustra : nec uerbis uicta patescit
Ianua , sed plena est percutienda manu .
At tu , qui potior nunc es , mea fata caueto :
Versatur celeri fors leuis orbe rotæ .
Non frustra quidam iam nunc in limine perstat
Sedulus , ac crebro prospicit , ac refugit ,
Et simulat transire domum , mox deinde recurrit
Solus , & ante ipsas excreat usque fores .
Nescio quid furtiuus amor parat . utere quæso ,
Dum licet . in liquida nat tibi lynter aqua .

ELEGIA VI.

SEMPER *ut inducar, blãdos offers mihi uultus:*
Post tamẽ es misero tristis, et asper Amor .
Quid tibi sæuitiæ mecũ est ? an gloria magna
Insidias homini composuisse deum ?
Iam mihi tenduntur casses , iam Delia furtim
Nescio quem tacita callida nocte fouet .
Illa quidem tam multa negat : sed credere durum est .
Sic etiam de me pernegat usque uiro .
Ipse miser docui , quo posset ludere pacto
Custodes . eheu nunc premor arte mea .
Fingere tunc didicit caussas , cur sola cubaret ,
Cardine tunc tacito uertere posse fores .
Tunc succos , herbasq. dedi , quis liuor abiret ,
Quem facit impresso mutua dente Venus .
At tu fallacis coniux incaute puellæ ,
Me quoque seruato , peccet ut illa nihil ,
Neu iuuenes celebret multo sermone caueto ,
Ne ue cubet laxo pectus aperta sinu .

Neu te decipiat nutu, digitoq. liquorem
Ne trahat, & mensæ ducat in orbe notas.
Exibit quàm sæpe time, seu uisere dicet
Sacra bonæ maribus non adeunda deæ.
At mihi si credas, illam sequar unus ad aras.
Tunc mihi non oculis sit timuisse meis.
Sæpe, uelut gemmas eius, signumq. probarem
Per caussam memini me tetigisse manum.
Sæpe mero somnum peperi tibi: at ipse bibebam
Sobria supposita pocula uictor aqua.
Non ego te læsi prudens: ignosce fatenti:
Iussit Amor. Contra quis ferat arma deos?
Ille ego sum, nec me iam dicere uera pudebit,
Instabat tota cui tua nocte canis.
Quid tenera tibi coniunge opus, tua si bona nescis
Seruare? ah frustra clauis inest foribus.
Te tenet, absentes alios suspirat amores,
Et simulat subito condoluisse caput.
At mihi seruandam credas. non sæua recuso
Verbera, detrecto non ego uincla pedum.
Tunc procul absitis, quisquis colit arte capillos,
Effluit effuso cui toga lapsa sinu:
Quisquis & occurret ne possit crimen habere,
Stet procul, aut alia stet procul ante uia.
Sic fieri iubet ipse deus, sic magna sacerdos
Et mihi diuino uaticinata sono.
Hæc ubi Bellonæ motu est agitata, nec acrem
Flammam, non amens uerbera tota timet.
Ipsa bipenne suos cædit uiolenta lacertos,

Sanguineq. effuso ſpargit inulta deam.
Statq. latus præfixa ueru, ſtat ſaucia pectus,
Et canit euentus, quos dea magna monet.
Parcite, quam cuſtodit amor, uiolare puellam:
Ne pigeat magno poſt didiciſſe malo.
Attigerit, labentur opes, ut uulnere noſtro
Sanguis, ut hic uentis diripiturq. cinis.
Et tibi neſcio quas dixit mea Delia pœnas.
Si tamen admittas: ſit precor illa leuis.
Non ego te propter parco tibi, ſed tua mater
Me mouet, atque iras aurea uincit anus.
Hæc mihi te adducit tenebris, multoq. timore
Coniungit noſtras clam taciturna manus.
Hæc foribusq. manet noctu me affixa, proculq.
Cognoſcit ſtrepitus me ueniente pedum.
Viue diu mihi dulcis anus: proprios ego tecum,
Sit modo fas; annos contribuiſſe uelim.
Te ſemper, natamq. tuam te propter amabo:
Quicquid agit, ſanguis eſt tamen illa tuus.
Sit modo caſta doce, quamuis non uitta ligatos
Impediat crines, nec ſtola longa pedes.
Et mihi ſint duræ leges, laudare nec ullam
Poſſim, quin oculos appetat illa meos.
Et ſi quid peccaſſe putor, ducorq. capillis
Immerito * proprias proripiorq. uias.
Non ego te pulſare uelim: ſed, uenerit iſte
Si furor, optarim non habuiſſe manus.
Nec ſæuo ſis caſta metu, ſed mente fideli.
Mutuus abſenti te mihi ſeruet amor.

*

At quæ fida fuit nulli, post uicta senecta, — 1 ƒ i) :
Ducit inops tremula stamina torta manu,
Firmaq́. conductis adnectit licia telis,
Tractaq́. de niueo uellere fila parat.
Hanc animo gaudente uident, iuuenumq́. cateruæ
Commemorant merito tot mala ferre senem:
Hanc Venus ex alto flentem sublimis olympo
Spectat, &, infidis quàm sit acerba, monet.
Hæc alijs maledicta cadant. nos, Delia, amoris
Exemplum cana simus uterque coma

ELEGIA VII.

uid: fol: 24 :

HVNC cecinere diem parcæ fatalia nentes
Stamina, non ulli dissoluenda deo, (tes,
Hunc fore Aquitanas posset qui fundere gen-
Quem tremeret forti milite uictus Atax.
Euenere nouos pubes Romana triumphos
Vidit, & euinctos brachia capta duces.
At te uictrices lauros Messalla gerentem
Portabat niueis currus eburnus equis.
Non sine me est tibi partus honos per bella. Pyrene
Testis, & oceani littora Santonici.
Testis Arar, Rodanusq́. celer, magnusq́. Garumna,
Carnoti & flaui cærula lympha Liger.
At te Cydne canam, tacitis qui leniter undis
Cæruleus placidis per uada serpis aquis.
Quantus & æthero contingens uertice nubes

Frigidus intonſos taurus alat Cilicas.
Quid referam, ut uolitet crebras intacta per urbes
Alba Palæſtino ſancta columba Syro?
Vtq. maris uaſtum proſpectet turribus æquor
Prima ratem uentis credere docta Tyros?
Qualis & arentes cum findit Syrius agros,
Fertilis æſtiua Nilus abundet aqua.
Nile pater, quanam poſſum te dicere cauſſa,
Aut quibus in terris occuluiſſe caput?
Te propter, nullos tellus tua poſtulat imbres,
Arida nec pluuio ſupplicat herba Ioui.
Te canit atque ſuum pubes miratur Oſirin,
Barbara Memphitem plangere docta bouem.
Primus aratra manu ſolerti fecit Oſiris,
Et teneram ferro ſolicitauit humum.
Primus inexpertæ commiſit ſemina terræ,
Pomaq. non notis legit ab arboribus.
Hic docuit teneram palis adiungere uitem,
Hic uiridem dura cædere falce comam.
Illi iucundos primum matura ſapores
Expreſſa incultis uua dedit pedibus.
Ille liquor docuit uoces inflectere cantu,
Mouit & ad certos neſcia membra modos.
Bacchus & agricolæ magno confecta labore
Pectora triſtitiæ diſſoluenda dedit.
Bacchus & afflictis requiem mortalibus affert,
Crura licet dura compede pulſa ſonent.
Non tibi ſunt triſtes curæ, non luctus Oſyri,
Sed chorus, & cantus lenis, & aptus amor.

Sed

Sed uarij flores, & frons redimita corymbis.
Fusa sed ad teneros lutea palla pedes.
Et Tyriæ uestes, & dulcis tibia cantu,
Et leuis occultis conscia cista sacris.
Huc ades, & centum ludos, geminumq́. choreis,
Concelebra, & multo tempora funde mero.
Illius e nitido stillent unguenta capillo,
Et capite, & collo mollia serta gerat.
Sic uenias hodierne: tibi dum thuris honores,
Liba & Mopsopio dulcia melle feram.
At tibi subcrescat proles, quæ facta parentis
Augeat, & circa stet ueneranda senem.
Non taceam monimenta uiæ, quæ Tuscula tellus
Candidaq́. antiquo detinet Alba lare.
Nanque opibus congesta tuis hic glarea dura
Sternitur, hic apta iungitur arte silex.
Te canit agricola, e magna cum uenerit urbe
Serus, inoffensum rettuleritq́. pedem.
At tu natalis multos celebrande per annos
Candidior semper candidiorq́. ueni.

ELEGIA VIII.

NON ego cælari possum, quid nutus amantis,
Quid ue ferant miti lenia uerba sono.
Nec mihi sunt sortes, nec conscia fibra deorũ:
Præcinit euentus nec mihi cantus auis.
Ipsa Venus magico religatum brachia nodo
Perdocuit multis non sine uerberibus.
Desine dissimulare. deus crudelius urit,

Quos uidet inuitos ſuccubuiſſe ſibi.
Quid tibi nunc molles prodeſt coluiſſe capillos,
 Sæpeq. mutatas diſpoſuiſſe comas?
Quid fuco ſplendente genas ornaſſe? quid ungues
 Artificis docta ſubſecuiſſe manu?
Fruſtra iam ueſtes, fruſtra mutantur amictus,
 Anſaq. compreſſos colligat arcta pedes.
Illa placet, quamuis inculto uenerit ore,
 Nec nitidum tarda compſerit arte caput.
Num te carminibus, num te pallentibus herbis
 Deuouit tacito tempore noctis anus?
Cantus uicinis fruges traducit ab agris.
 Cantus & iratæ detinet anguis iter.
Cantus & è curru lunam deducere tentat,
 Et faceret, ſi non æra repulſa ſonent.
Quid queror heu miſero carmen nocuiſſe? quid herbas?
 Forma nihil magicis utitur auxilijs.
Sed corpus tetigiſſe nocet, ſed longa dediſſe
 Oſcula, ſed femori conſeruiſſe femur.
Nec tu difficilis puero tamen eſſe memento.
 Perſequitur pœnis triſtia facta Venus.
Munera nec poſcas. det munera canus amator,
 Vt foueat molli frigida membra ſinu.
Carior eſt auro iuuenis, cui leuia fulgent
 Ora, nec amplexus hiſpida barba terit.
Huic tu candentes humero ſuppone lacertos,
 Et regum magnæ deſpiciantur opes.
At Venus inuenit puero concumbere furtim,
 Dum timet, & teneros conſerit uſque ſinus,

Et

Et dare anhelanti pugnantibus humida linguis
Oscula, & in collo figere dente notas.
Non lapis hanc, gemmæq. iuuant, quæ frigore sola
Dormiat, & nulli sit cupienda uiro.
Heu sero reuocatur amor, seroq. iuuenta,
Cum uetus infecit cana senecta caput.
Tum studium formæ est, coma cum mutatur, ut annos
Dissimulet uiridi cortice tincta nucis.
Tollere tunc cura est albos a stirpe capillos,
Et faciem dempta pelle referre nouam.
At tu, dum primi floret tibi temporis ætas,
Vtere. non tardo labitur illa pede.
Heu Marathum torques. puero quæ gloria uicto est?
In ueteres esto dura puella senes.
Parce precor tenero: non illi sontica caussa est,
Sed nimius luteo corpora tingit amor.
Veh miser, absenti mœstas quàm sæpe querelas
Coniicit, & lacrymis omnia plena madent.
Quid me spernis, ait? poterat custodia falli,
Ipse dedit cupidis fallere posse deus.
Nota Venus furtiua mihi est, ut lenis agatur
Spiritus, ut nec dent oscula rapta sonum.
Et possum media quamuis obrepere nocte,
Et strepitu nullo clam reserare fores.
Quid prosunt artes, miserum si spernit amantem;
Et fugit ex ipso sæua puella toro?
Vel cum promittit subito, sed perfida fallit,
Est mihi nox multis euigilanda malis.
Dum mihi uenturam fingo, quodcunque mouetur,

Illius

Illius credo tunc ſonuiſſe pedes.
Deſiſtas lacrymare puer. non frangitur illa,
Et tua iam fletu lumina feſſa tument.
Oderunt Pholoe (moneo) faſtidia diui,
Nec prodeſt ſanctis tura dediſſe focis.
Hic Marathus quondam miſeros lædebat amantes,
Neſcius ultorem poſt caput eſſe deum.
Sæpe etiam lacrymis fertur riſiſſe dolentis,
Et cupidum fixa detinuiſſe mora.
Nunc omnis odit faſtus, nunc diſplicet illi
Quæcunque oppoſita eſt ianua dura ſera.
At te pœna manet, niſi deſinis eſſe ſuperba.
Quàm cupies uotis hunc reuocare diem,

ELEGIA IX.

QVID *mihi, ſi fueras miſeros læſurus amores,*
Fœdera per diuos clam uiolanda dabas?
Ah miſer, & ſi quis primo periuria celat,
Sera tamen tacitis pœna uenit pedibus.
Parcite cæleſtes. æquum eſt, impune licere
Numina formoſis lædere ueſtra ſemel.
Lucra petens, habili tauros adiungit aratro,
Et durum terræ ruſticus urget opus.
Lucra petituras freta per parentia uentis
Ducunt inſtabiles ſidera certa rates.
Muneribus meus eſt captus puer: at deus illa
In cinerem, & liquidas munera uertat aquas.
Iam mihi perſoluet pœnas, puluisq. decorem
Detrahet, & uentis horrida facta coma.

Vretur

Vretur facies, urentur sole capilli.
Deteret inualidos, & uia longa pedes.
Admonui quoties, auro ne pollue formam.
Sæpe solent auro multa subesse mala.
Diuitijs captus si quis uiolauit amorem,
Asperaq. est illi, diffiiciliq. Venus.
Vere meum potius flamma caput, & pete ferro
Corpus, & intorto uerbere terga seca.
Nec tibi cælanti fas sit peccare. paranti
Sit deus, occultos qui uetet esse dolos.
Ipse deus tacito permisit lene ministro,
Ederet ut multo libera uerba mero.
Ipse deus somno domitos emittere uocem
Iussit, & inuitos facta tegenda loqui.
Hæc ego dicebam: nunc me fleuisse loquentem,
Nunc pudet ad teneros procubuisse pedes.
Tum mihi iurabas, nullo te diuitis auri
Pondere, non gemmis uendere uelle fidem:
Non tibi si precium Campania terra daretur,
Non tibi si Bacchi cura Falernus ager.
Illis eriperes uerbis mihi, sidera cæli
Lucere, & puras fluminis esse uias.
Quin etiam flebas. at non ego fallere doctus,
Tergebam humentes credulus usque genas.
Quid faceres, nisi & ipse fores in amore puellæ?
Sit precor exemplo sed leuis illa tuo.
O quoties, uerbis ne quisquam conscius esset,
Ipse comes multa lumina nocte tuli.
Sæpe insperanti uenit tibi munere nostro,

Sed

Sed latuit clausas post adoperta fores.
Tum miser interij, stulte confisus amari,
Nam poteram ad laqueos cautior esse tuos.
Quin etiam attonita laudes tibi mente canebam:
Vt me nunc nostri, Pieridumq. pudet.
Illa uelim rapida Vulcanus carmina flamma
Torreat, & liquida deleat amnis aqua.
Tu procul hinc absis, cui formam uendere cura est,
Et precium plena grande referre manu.
At te, qui puerum donis corrumpere es ausus,
Rideat assiduis uxor inulta dolis.
Et cum furtiuo iuuenem lassauerit usu,
Tecum interposita languida ueste cubet.
Semper sint externa tuo uestigia lecto,
Et pateat cupidis semper aperta domus.
Nec lasciua soror dicatur plura bibisse
Pocula, quàm plures hæc meruisse uiros.
Illam sæpe ferunt conuiuia ducere Baccho,
Dum rota luciferi prouocet orta diem.
Illa queat nullam melius consumere noctem,
Aut operum uarias disposuisse uices.
At tua perdidicit. nec tu stultissime sentis,
Cum tibi non solita corpus ab arte mouet.
Tune putas illam pro te disponere crines?
Aut tenues denso pectere dente comas?
Ista hæc persuadet facies, auroq. lacertos
Vinciat, & Tyrio prodeat apta sinu?
Non tibi, sed iuueni cuidam uult bella uideri,
Deuoueat pro quo remq. domumq. tuam.

Nec

Nec facit hoc uitio, ſed corpora feda podagra
Et ſenis amplexus culta puella fugit.
Hinc tamen occubuit noſter puer. hunc ego credam
Cum trucibus uenerem iungere poſſe feris.
Blanditias ne meas alijs tu uendere es auſus?
Tu ne alijs demens oſcula ferre mea?
Tunc flebis, cum me uinctum puer alter habebit,
Et geret in regno regna ſuperba tuo.
At tua tum me pœna iuuet, Veneriq. merenti
Fixa notet caſus aurea palma meos.
Hanc tibi fallaci reſolutus amore Tibullus
Dedicat, & grata ſis dea, mente, rogat.

ELEGIA X.

QVIS *fuit, horrẽdos primus qui protulit enſes?* uid: fol 50
Quàm ferus, & uere ferreus ille fuit.
Tunc cædes hominũ generi, tunc prælia nata:
Tunc breuior diræ mortis aperta uia eſt.
At nihil ille miſer meruit. nos ad mala noſtra
Vertimus, in ſæuas quod dedit ille feras.
Diuitis hoc uitium eſt auri: nec bella fuerunt,
Faginus aſtabat dum ſcyphus ante dapes.
Non arces, non uallus erat, ſomnumq. petebat
Securus uarias dux gregis inter oues.
Tunc mihi uita foret: uulgi non triſtia noſſem
Arma, nec audiſſem corde tremente tubam.
Nunc ad bella trahor, & iam quis forſitan hoſtis
Hæſura in noſtro tela gerit latere.
Sed patrij ſeruate lares. aluiſtis & ijdem,

Curſarem

Curſarem ueſtros cum tener ante pedes.
Neu pudeat priſco uos eſſe e ſtipite factos.
Sic ueteris ſedes incoluiſtis aui.
Tunc melius tenuere fidem, cum paupere cultu
Stabat in exigua ligneus æde deus.
Hic placatus erat, ſeu quis libauerat uuam,
Seu dederat ſanctæ ſpicea ſerta comæ.
Atque aliquis uoti compos liba ipſe ferebat,
Poſtq. comes purum filia parua fauum.
At nobis ærata lares depellite tela, vid: fol: 50

*

Hoſtiaq. e plena myſtica porcus hara.
Hunc pura cum ueſte ſequar, myrtoq. caniſtra
Vincta geram, myrto uinctus & ipſe caput.
Sic placeam uobis. alius ſit fortis in armis,
Sternat & aduerſos Marte fauente duces.
Vt mihi potanti poſſit ſua dicere facta
Miles, & in menſa pingere caſtra mero.
Quis furor eſt atram bellis accerſere mortem?
Imminet, & tacito clam uenit illa pede.
Non ſeges eſt infra, non uinea culta, ſed audax
Cerberus, & Stygiæ nauita turpis aquæ.
Illic percuſſisq. genis, uſtoq. capillo,
Errat ad obſcuros pallida turba lacus.
Quàm potius laudandus hic eſt, quem prole parata
Occupat in parua pigra ſenecta caſa.
Ipſe ſuas ſectatur oues: at filius agnos,
Et calidam feſſo comparat uxor aquam.

Sic ego ſim, liceatq. caput candeſcere canis.
Temporis & priſci facta referre ſenem.
Interea pax arua colat. pax candida primum
Duxit araturos ſub iuga curua boues.
Pax aluit uites, & ſuccos condidit uuæ,
Funderet ut nato teſta paterna merum.
Pace bidens, uomerq. uigent, at triſtia duri
Militis in tenebris occupat arma ſitus.
Ruſticus e lucoq. uehit male ſobrius ipſo
Vxorem plauſtro, progeniemq. domum.
Sed Veneris tunc bella calent; ſciſſosq. capillos
Femina, perfractas conqueriturq. fores:
Flet teneras ſubtuſa genas: ſed uictor & ipſe
Flet ſibi dementes tam ualuiſſe manus.
At laſciuus Amor rixæ mala uerba miniſtrat,
Inter & iratum lentus utrunque ſedet.
Ah lapis eſt, ferrumque, ſuam quicunque puellam
Verberat: e cælo diripit ille deos.
Sit ſatis, e membris tenuem perſcindere ueſtem:
Sit ſatis, ornatas diſſoluiſſe comas:
Sit, lacrymas mouiſſe, ſatis. quater ille beatus,
Quo tenera irato flere puella poteſt.
Sed, manibus qui ſæuus erit, ſcutumque, ſudemq.
Is gerat, & miti ſit procul a Venere.
At nobis pax alma ueni, ſpicamq. teneto:
Perfluat & pomis candidus ante ſinus.

ALBII TIBVLLI, EQVITIS ROMANI

LIBER II.

vid: fol: 50

QVISQVIS *adest, ualeat: fruges lustramus, & agros,*
Ritus ut a prisco traditus extat auo.
Bacche ueni, dulcisq. tuis e cornibus uua
Pendeat, & spicis tempora cinge Ceres.
Luce sacra requiescat humus, requiescat arator,
Et graue suspenso uomere cesset opus.
Soluite uincla iugis: nunc ad præsepia debent
Plena coronato stare boues capite.
Omnia sint operata Deo: non audeat ulla
Lanificam pensis imposuisse manum.
-Ibid: *Vos quoque abesse procul iubeo. discedite ab aris,*
Queis tulit hesterna gaudia nocte Venus.
Casta placent superis. pura cum ueste uenite,
Et manibus puris sumite fontis aquam.
Cernite, fulgentes ut eat sacer agnus ad aras,
Vinctaq. post olea candida turba comas.
Dij patrij purgamus agros, purgamus agrestes,
Vos mala de nostris pellite limitibus:
Neu seges eludat messem fallacibus herbis,
Neu timeat celeres tardior agna lupos.
Tunc nitidus plenis confisus rusticus agris,
Ingeret ardenti grandia ligna foco,
Turbaq. uernarum, saturi bona signa coloni,

Ludet, & e uirgis extruet arte casas. —ibid:
Euentura precor. uiden' ut felicibus extis
Significet placidos nuncia fibra deos?
Nunc mihi fumosos ueterisq. proferte falernos —ibidem
Consulis, & Chio soluite uincla cado.
Vina diem celebrent. non festa luce madere
Est rubor, errantes & male ferre pedes.
Sed bene Messallam sua quisque ad pocula dicat,
Nomen & absentis singula uerba sonent.
Gentis Aquitanæ celeber Messalla triumphis,
Et magna intonsis gloria uictor ades.
Huc ades, aspiraq. mihi, dum carmine nostro
Redditur agricolis gratia cælitibus.
Rura cano, rurisq. deos: his uita magistris
Desueuit querna pellere glande famem.
Illi compositis primum docuere tigillis
Exiguam uiridi fronde operire domum.
Illi etiam tauros primi docuisse feruntur
Seruitium, & plaustro supposuisse rotam.
Tunc uictus abiere feri: tunc consita pomus,
Tunc bibit irriguas fertilis hortus aquas:
Aurea tunc pressos pedibus dedit uua liquores,
Mistaq. securo est sobria lympha mero.
Rura ferunt messes, calidi cum sideris æstu
Deponit flauas annua terra comas.
Rure leuis uerno flores apis ingerit alueo,
Compleat ut dulci sedula melle fauos.
Agricola assiduo primum satiatus aratro
Cantauit certo rustica uerba pede,

Et ſatur arenti primum eſt modulatus auena
Carmen, ut ornatos diceret ante deos.
Agricola & minio ſuffuſus Bacche rubenti
Primus inexperta duxit ab arte choros.
Huic datus a pleno memorabile munus ouili
Dux pecoris hircus. auxerat hircus oues.
Rure puer uerno primum de flore coronam
Fecit, & antiquis impoſuit laribus.
Rure etiam teneris curam exhibitura puellis.
Molle gerit tergo lucida uellus ouis.
Hinc & femineus labor eſt, hinc penſa, colusque;
Fuſus & appoſito pollice uerſat opus.
Atque aliqua aſſidue textrix operata, Mineruam
Cantat, & a pulſo tela ſonat latere.
Ipſe quoque inter agros, interq. armenta Cupido
Natus, & indomitas dicitur inter equas.
Illic indocto primum ſe exercuit arcu.
Hei mihi quàm doctas nunc habet ille manus.
Nec pecudes uelut ante petit: fixiſſe puellas
Geſtit, & audaces perdomuiſſe uiros.
Hic iuueni detraxit opes, hic dicere iuſſit
Limen ad iratæ uerba pudenda ſenem.
Hoc duce cuſtodes furtim tranſgreſſa iacentes
Ad iuuenem tenebris ſola puella uenit:
Et pedibus prætentat iter ſuſpenſa timore,
Explorat cæcas cui manus ante uias.
Ah miſeri, quos hic grauiter Deus urget: at ille
Felix, cui placidus leniter afflat amor.
Sancta ueni dapibus feſtis, ſed pone ſagittas,

Et procul ardentes hinc precor abde faces.
Vos celebrem cantate deum, pecoriq. uocate
Voce palam pecori, clam sibi quisque uocet:
Aut etiam sibi quisque palam: nam turba iocosa
Obstrepit, & Phrygio tibia curua sono.
Ludite: iam nox iungit equos, currumq. sequuntur
Matris lasciuo sidera fulua choro:
Postq. uenit tacitus fuluis circundatus alis
Somnus, & incerto somnia nigra pede.

ELEGIA II.

DICAMVS bona uerba: uenit natalis ad aras
Quisquis ades, lingua, uir mulierq. faue.
Vrantur pia tura focis, urantur odores,
Quos tener e terra diuite mittit Arabs.
Ipse suos genius adsit uisurus honores,
Cui decorent sanctas mollia serta comas.
Illius puro distillent tempora nardo;
Atque satur libo sit, madeatq. mero.
Annuat & Cherinthe tibi quodcunque rogabis.
En age quid cessas? annuit ille, roga.
Auguror, uxoris fidos optabis amores.
Iam reor hoc ipsos edidicisse deos.
Nec tibi malueris, totum quaecunque per orbem
Fortis arat ualido rusticus arua boue;
Nec tibi, gemmarum quicquid felicibus undis
Nascitur, Eoi quà maris unda rubet.
Vota cadunt. utinam strepitantibus aduolet alis;
Flauaq. coniugio uincula portet Amor.

Vincula quæ maneant semper, dum tarda senectus
Inducat rugas, inficiatq. comas.
Huc ueniat natalis auis, prolemq. ministret,
Ludat & ante tuos turba nouella pedes.

ELEGIA III.

vid: fol: 51

RVRA tenent Cornute meā, uillæq. puellam.
Ferreus est eheu, quisquis in urbe manet.
Ipsa Venus latos iam nūc migrauit in agros,
Verbaq. aratoris rustica discit Amor.
O ego cum dominam aspicerem, quàm fortiter illic
Versarem ualido pingue bidente solum,
Agricolæq. modo curuum sectarer aratrum,
Dum subigunt steriles arua serenda boues.
Nec quererer, quòd sol graciles exureret artus,
Læderet aut teneras pustula rupta manus.
Pauit & Admeti tauros formosus Apollo;
Nec cithara, intonsæ profuerunt ue comæ:
Nec potuit curas sanare salubribus herbis.
Quicquid erat medicæ uicerat artis Amor.
Ipse deus solitus stabulis expellere uaccas,

*

Et miscere nouo docuisse coagula lacte,
Lacteus & mistis obriguisse liquor.
Tunc fiscella leui detexta est uimine iunci,
Raraq. per nexus est uia facta sero.
Ah quoties, illo uitulum gestante per agros,
Dicitur occurrens erubuisse soror.
Ah quoties ausæ, caneret dum ualle sub alta,

Rumpere

Rumpere mugitu carmina docta boues.
Sæpe duces trepidis petiere oracula rebus:
Venit & a templis irrita turba domum.
Sæpe horrere ſacros doluit Latona capillos,
Quos admirata eſt ipſa nouerca prius.
Quiſquis inornatumq. caput, cineresq. ſolutos
Aſpiceret, Phœbi quæreret ille comam.
Delos ubi nunc Phœbe tua eſt, ubi delphica Pytho?
Nempe Amor in parua te iubet eſſe caſa.
Felices olim, Veneri cum fertur aperte
Seruire æternos non puduiſſe deos.
Fabula nunc ille eſt: ſed cui ſua cura puella,
Fabula ſit, mauult, quàm ſine amore deus.
At tu quiſquis is es, cui triſti fronte Cupido
Imperitat, noſtra ſint tua caſtra domo.
Ferrea non uenerem, ſed prædam ſæcula laudant.
Præda tamen multis eſt adoperta malis.
Præda feras acies cingit diſcordibus armis:
Hinc cruor, hinc cædes, mors propiorq. uenit.
Præda uago iuſſit geminare pericula ponto,
Bellica cum dubijs roſtra dedit ratibus.
Prædator cupit immenſos obſidere campos,
Vt multo innumeram iugere paſcat ouem.
Cui lapis extremus curæ eſt; urbisq. tumultu,
Portatur ualidis multa columna iugis.
Claudit & indomitum moles mare, lentus ut intra,
Negligat hibernas piſcis adeſſe minas.
At tibi læta trahant Samiæ conuiuia teſtæ,
Fictaq. Cumana lubrica terra rota.

Eheu diuitibus uideo gaudere puellas,
Iam ueniant prædæ, si Venus optat opes:
Vt mea luxuria Nemesis fluat, utq. per urbem
Incedat donis conspicienda meis.
Illa gerat uestes tenues, quas fœmina Cea
Texuit, auratas disposuitq. uias.
Illi sint comites fusci, quos India torret,
Solis & admotis inficit ignis equis.
Illi selectos certent præbere colores:
Africa puniceum, purpureumq. Tyros.
Nota loquor. regnum ipse tenet, quem sæpe coegit
Barbara gipsatos ferre catasta pedes.
At, tibi dura seges, Nemesim qui abducis ab urbe,
Persoluat nulla semina terra fide.
Et tu Bacche tener, iucundæ consitor uuæ.
Tu quoque deuotos Bacche relinque lacus.
Haud impune licet formosas tristibus agris
Abdere. non tanti sunt tua musta pater.
O ualeant fruges: ne sint modo rure puellæ,
Glans alat, & prisco more bibantur aquæ.
Glans aluit ueteres, & passim semper amarunt.
Quid nocuit, sulcos non habuisse satos?
Tum, quibus aspirabat Amor, præbebat aperte
Mitis in umbrosa gaudia ualle Venus.
Nullus erat custos, nulla exclusura dolentes
Ianua. si fas est, mos precor ille redi.
Ah pereant artes, & mollia iura colendi,

*

O utinam ueteri peragrantes more puellæ

Horrida uillosa corpora ueste tegant.
Nunc, si clausa mea est, si copia rara uidendi,
Heu miserum laxam quid iuuat esse togam?
Ducite: ad imperium dominæ sulcabimus agros:
Non ego me uinclis, uerberibusq. nego.

ELEGIA IIII.

SIC mihi seruitium uideo dominamq. paratã.
Iam mihi libertas illa paterna uale.
Seruitium sed triste datur, teneorq. catenis,
Et nunquam misero uincla remittit Amor.
Et, seu quid merui, seu quid peccauimus, uror.
Vror, io remoue sæua puella faces.
O ego, ne possim tales sentire dolores,
Quàm mallem in gelidis montibus esse lapis;
Stare uel insanis cautes obnoxia uentis,
Naufraga quam uasti tunderet unda maris.
Nunc & amara dies, & noctis amarior umbra est.
Omnia nam tristi tempora felle madent.
Nec prosunt elegi, nec carminis auctor Apollo.
Illa caua pretium flagitat usque manu.
Ite procul Musæ, si non prodestis amanti.
Non ego uos, ut sint bella canenda, colo.
Nec refero solisq. uias, & qualis, ut orbem
Compleuit, uersis luna recurrat equis.
Ad dominam faciles aditus per carmina quæro.
Ite procul Musæ, si nihil ista ualent.
At mihi per cædem, & facinus sunt dona paranda;
Ne iaceam clausam flebilis ante domum.

Aut

Aut rapiam suspensa sacris insignia fanis.
Sed Venus ante alios est uiolanda mihi.
Illa malum facinus suadet, dominamq. rapacem
Dat mihi: sacrilegas sentiat illa manus.
O pereat quicunque legit uiridesq. smaragdos,
Et niueam Tyrio murice tingit ouem.
Hic dat auaritiæ caussas, & Coa puellis
Vestis, & e rubro lucida concha mari.
Hæc fecere malas: hinc clauem ianua sensit,
Et cœpit custos liminis esse canis.
Sed pretium si grande feras, custodia uicta est,
Nec prohibent claues, & canis ipse tacet.
Heu quicunque dedit formam cælestis auaræ,
Quale bonum multis attulit ipse malis.
Hinc fletus, rixæq. sonat: hæc denique caussa
Fecit, ut infamis hic deus esset Amor.
At tibi, quæ pretio uictos excludis amantes,
Eripiant partas uentus, & ignis opes.
Quin tua tunc iuuenes spectent incendia læti,
Nec quisquam flammæ sedulus addat aquam:
Seu ueniet tibi mors, neque erit, qui lugeat, ullus,
Nec qui det mæstas munus in exequias.
At bona, quæ nec auara fuit, centum licet annos
Vixerit, ardentem flebitur ante rogum.
Atque aliquis senior, ueteres ueneratus amores,
Annua constructo serta dabit tumulo,
Et, bene, discedens dicet, planeq. quiescas,
Terraq. securæ sit super ossa leuis.
Vera quidem moneo: sed prosunt quid mihi uera?
Illius

Illius est nobis lege colendus amor.
Quin etiam sedes iubeat si uendere auitas,
Ite sub imperium, sub titulumq. lares.
Quicquid habet Circe, quicquid Medea ueneni,
Quicquid & herbarum Thessala terra gerit,
Et quod, ubi indomitis gregibus Venus afflat amores,
Hippomanes cupidæ stillat ab inguine equæ.
Si modo me placido uideat Nemesis mea uultu;
Mille alias herbas misceat illa, bibam.

ELEGIA V.

Phœbe faue, nouus ingreditur tua tēpla sacerdos,
Huc age cum cithara, carminibusq. ueni.
Nunc te uocales impellere pollice chordas,
Nunc precor ad laudes flectere uerba meas.
Ipse triumphali deuinctus tempora lauro,
Dum cumulant aras, ad tua sacra ueni:
Sed nitidus, pulcherq. ueni, nunc indue uestem
Sepositam, longas nunc bene pecte comas.
Qualem te memorant, Saturno rege fugato,
Victori laudes concinuisse Ioui.
Tu procul euentura uides: tibi deditus augur
Scit bene, quid fati prouida cantet auis.
Tuq. regis sortes: per te præsentit haruspex,
Lubrica signauit cum deus exta notis.
Te duce Romanos nunquam frustrata Sibylla est,
Abdita quæ senis fata canit pedibus.
Phœbe sacras Messallinum sine tangere chartas
Vatis, & ipse precor, quid canat illa, doce.

Hæc

Hæc dedit Æneæ sortes, postquam ille parentem
Dicitur, & captos sustinuisse lares.
Hæc fore credebat Romam, cum mæstus ab alto
Ilion, ardentes respiceretq. deos.
Romulus æternæ nondum fundauerat urbis
Mœnia, consorti non habitanda Remo.
Sed tunc pascebant herbosa palatia uaccæ,
Et stabant humiles in Iouis arce casæ.
Lacte madens illic suberat Pan ilicis umbræ,
Et facta agresti lignea falce Pales,
Pendebatq. uagi pastoris in arbore uotum
Garrula siluestri fistula sacra deo,
Fistula, cui semper decrescit arundinis ordo:
Nam calamus cera iungitur usque minor.
At, quà Velabri regio patet, ire solebat
Exiguus pulla per uada lynter aqua:
Illà sæpe, gregis diti placitura magistro,
Ad iuuenem festa est uecta puella die:
Cum qua fœcundi redierunt munera ruris,
Caseus, & niueæ candidus agnus ouis.
Impiger Ænea uolitantis frater amoris,
Troica qui profugis sacra uehis ratibus,
Iam tibi Laurentes assignat Iuppiter agros,
Iam uocat errantes hospita terra lares.
Illic sanctus eris, cum te ueneranda Numici
Vnda deum cælo miserit indigetem.
Ecce super fessas uolitat Victoria puppes:
Tandem ad Troianos diua superba nenit.
Ecce mihi lucent Rutulis incendia castris.

Iam

Iam tibi prædico barbare Turne necem.
Ante oculos Laurens castrum, murusq́. Lauini est,
Albaq́. ab Ascanio condita longa duce.
Te quoque iam uideo, Marti placitura sacerdos
Ilia, Vestales deseruisse focos,
Concubitusq́. tuos furtim, uittasq́. iacentes,
Et cupidi ad ripas arma relicta dei.
Carpite nunc tauri de septem montibus herbas,
Dum licet: hic magnæ nam locus urbis erit.
Roma tuum nomen terris fatale regendis,
Quà sua de cælo prospicit arua Ceres,
Quaq́. patent ortus, & quà fluitantibus undis
Solis anhelantes abluit amnis equos.
Troia quidem tunc se mirabitur, & sibi dicet
Vos bene tam longam consuluisse uiam.
Vera cano: sic usque sacras innoxia lauros — Ibid.
Vescar, & æternum sit mihi uirginitas.
Hæc cecinit uates, & te sibi Phœbe uocauit,
Iactauit fusas & caput ante comas.
—*Quicquid Amalthea, quicquid Marpesia dixit,* — Ibid.
Eryphile Phœbo grata quod admonuit,
—*Quasq́. Albana sacras Tiberis per flumina sortes* — Ibid.
Portarit, sicco perlueritq́. sinu. — Ibid.
Hæ fore dixerunt belli mala signa cometen,
Multus ut in terras deplueritq́. lapis.
Atque tubas, atque arma ferunt strepitantia cælo
Audita, & lucos præcinuisse fugam.
Ipsum etiam solem defectum lumine uidit
Iungere pallentes nubilus annus equos,

Et

Et simulacra deum lacrymas fudisse tepentes,
Fataq. uocales præmonuisse boues.
Hæc fuerant olim: sed tu iam mitis Apollo
Prodigia indomitis merge sub æquoribus:
Et succensa sacris crepitet bene laurea flammis;
Omine quo felix, & sacer annus eat.
Laurus ubi bona signa dedit, gaudete coloni.
Distendet spicis horrea plena Ceres.
Oblitus & musto feriet pede rusticus uuas,
Dolia dum, magni deficiuntq. lacus.
At madidus Baccho sua festa Palilia pastor
Concinet. a stabulis tunc procul este lupi.
Ille leuis stipulæ solennis potus aceruos
Accendet, flammas trasilietq. sacras,
Et fœtus matrona dabit, natusq. parenti
Oscula compressis auribus eripiet.
Nec tædebit auum paruo aduigilare nepoti,
Balbaq. cum puero dicere uerba senem.
Tunc operata deo pubes discumbet in herba,
Arboris antiquæ quà leuis umbra cadet.
Aut e ueste sacris tendent umbracula sertis
Vincta, coronatus stabit & ipse calix.
At sibi quisque dapes, & festas extruet alte
Cespitibus mensas, cespitibusq. torum.
Ingeret hic potus iuuenis maledicta puellæ,
Postmodo quæ uotis irrita facta uelit.
Nam ferus ille suæ, plorabit sobrius idem,
Et se iurabit mente fuisse mala.
Pace tua, pereant arcus, pereantq. sagittæ

Phœbe

Phœbe, modo in terris erret inermis Amor.
Ars bona; sed postquam sumpsit sibi tela Cupido,
  Hei mihi quàm multis ars dedit illa malum,
Et mihi præcipue, taceo cum saucius annum,
  Et faueo morbo, cum iuuat ipse dolor.
Vixq. cano Nemesim, sine qua uersus mihi nullus
  Verba potest, istos aut reperire pedes.
At tu, (nam diuum seruat tutela poetas)
  Præmoneo, uati parce puella sacro.
Vt Messallinum celebrem, cum, præmia belli,
  Ante suos currus oppida uicta feret,
Ipse gerens laurus, lauro deuinctus agresti,
  Miles io magna uoce triumphe canet.
Tunc Messalla meus pia det spectacula turbæ,
  Et plaudat curru prætereunte pater.
Annue: sic tibi sint intonsi Phœbe capilli,
  Sic tua perpetuo sit tibi casta soror.

ELEGIA VI.

Castra Macer sequitur. tenero quid fiet Amori?
  Sit comes, et collo fortiter arma gerat.
Et seu longa uirum terræ uia, seu uaga ducent
  Aequora, cum telis ad latus ire uolet.
Vre puer quæso tua qui ferus ocia liquit,
  Atque iterum erronem sub tua signa uoca.
Quòd si militibus parces, erit hic quoque miles
  Ipse, leuem galea qui sibi potet aquam.
Castra peto, ualeatq. Venus, ualeantq. puellæ.
  Et mihi sunt uires, & mihi grata tuba est.

Magna loquor. sed magnifice mihi magna locuto
Excutiunt clausæ fortia uerba fores.
Iuraui quoties, rediturum ad lumina nunquam.
Cum bene iuraui, pes tamen ipse redit.
Acer Amor fractas utinam tua tela sagittas,
Scilicet extinctas aspiciamq. faces. Vid: fo: 14.
Tu miserum torques: tu me mihi dira precari
Cogis, & insana mente nefanda loqui.
Iam mala finissem leto: sed credula uitam
Spes fouet, &, melius cras fore, semper ait.
Spes alit agricolas: spes sulcis credit aratis
Semina, quæ magno fœnore reddat ager:
Hæc laqueo uolucres, hæc captat arundine pisces,
Cum tenues hamos abdidit ante cibus.
Spes etiam ualida solatur compede uinctum:
Crura sonant ferro, sed canit inter opus.
Spes facilem Nemesim spondet mihi, sed negat illa.
Hei mihi ne uincas dura puella deam.
Parce, per immatura tuæ præcor ossa sororis.
Sic bene sub tenera parua quiescat humo.
Illa mihi sancta est: illius dona sepulcro,
Et madefacta meis serta feram lacrymis.
Illius ad tumulum fugiam, supplexq́. sedebo,
Et mea cum muto fata querar cinere.
Non feret usque suum te propter flere clientem.
Illius, ut, uerbis, sis mihi dura, ueto.
Ne tibi neglecti mittant mala somnia manes,
Mœstaq́. sopitæ stet soror ante torum.
Qualis ab excelsa præceps delapsa fenestra

Venit

Venit ad infernos sanguinolenta lacus.
Desino, ne dominæ luctus renouentur acerbi.
Non ego sum tanti, ploret ut illa semel.
Nec lacrymis oculos digna est fœdare loquaces,
Lena nocet nobis: ipsa puella bona est.
Lena uetat miserum Phrynē, furtimq. tabellas — ibid:
Occulto portans itq. reditq. sinu.
Sæpe ego cum dominæ dulces a limine diro
Agnosco uoces, hæc negat esse domi.
Sæpe ubi nox promissa mihi est, languere puellam
Nunciat, aut aliquas extimuisse minas.
Tunc morior curis: tunc mens mea perdita fingit,
Quis ue meam teneat, quot teneat ue modis:
Tunc tibi lena precor diras. satis anxia uiuas,
Mouerit e uotis pars quotacunque deos.

ALBII TIBVLLI, EQVITIS ROMANI LIBER III.

MARTIS *Romani festæ uenere calendæ.* Vid: fol: 54:
Exoriens nostris hic fuit annus auis.
Et uaga nunc certa discurrũt undique pompa,
Perq. uias urbis munera, perq. domos.
Dicite Pierides, quonam donetur honore
Seu mea, seu fallor, cara Neæra tamen.
Carmine formosæ, pretio capiuntur auaræ:
Gaudeat, ut digna est, uersibus illa tuis. — ibid: —

Lutea ſed niueum inuoluas membrana libellum,
Pumex & canas tondeat ante comas,
Summaq́. prætexat tenuis faſtigia chartæ,
Indicet ut nomen littera facta tuum:
Atque inter geminas pingantur cornua frontes.
Sic etenim comptum mittere oportet opus.
Per uos auctores huis mihi carminis oro,
Caſtaliamq́. umbram, Pieriosq́. lacus,
Ite domum, cultumq́. illi donate libellum,
Sicut erit: nullus defluat inde color.
Illa mihi referat, ſi noſtri mutua cura eſt,
An minor; an toto pectore deciderim.
Sed primum nympham larga donate ſalute,
Atque hæc ſubmiſſo dicite uerba ſono.
Hæc tibi uir quondam, nunc frater, caſta Neæra,
Mittit, & accipias munera parua, rogat,
Teq́. ſuis iurat caram magis eſſe medullis,
Siue ſibi coniux, ſiue futura ſoror:
Sed potius coniux: huius ſpem nominis illi
Auferet extincto pallida Ditis aqua

ELEGIA II.

QVI *primum caram iuueni, carumq́. puellæ*
Eripuit iuuenem, ferreus ille fuit.
Durus & ille fuit: qui tantum ferre dolorem,
Viuere & erepta coniuge qui potuit.
Non ego firmus in hoc: non hæc patientia noſtro
Ingenio. frangit fortia corda dolor.
Nec mihi uera loqui pudor eſt, uitæq́. fateri

Tot mala perpessæ tot superesse meæ.
Ergo ego cum tenuem fuero mutatus in umbram,
Candidaq́. ossa super nigra fauilla teget,
Ante meum ueniat longos incompta capillos,
Et fleat ante meum mæsta Neæra rogum.
Sed ueniat caræ matris comitata dolore,
Mæreat hæc genero, mæreat illa uiro.
Præfatæ ante meos manes, animamq́. precatæ,
Perfusæq́. pias ante liquore manus,
Pars quæ sola mei superabit corporis, ossa
Incinctæ nigra candida ueste legant;
Et primum annoso spargant collecta Lyæo,
Mox etiam niueo fundere lacte parent.
Post hæc carbaseis humorem tollere uelis,
Atque in marmorea ponere sicca domo.
Illic, quas mittit diues Panchaia merces,
Eoiq́. Arabes, pinguis & Assyria.
Et nostri memores lacrymæ fundantur eodem.
Sic ego componi uersus in ossa uelim.
Sed tristem mortis demonstrent littera causam,
Atque hæc in celebri carmina fronte notet.
Lygdamus hic situs est, dolor huic, & cura Neæræ
Coniugis ereptæ caussa perire fuit.

ELEGIA III.

QVID prodest cælum uotis implesse Neæra?
Blandaq́. cum multa tura dedisse prece?
Non ut marmorei prodirem e limine tecti
Insignis clara, conspicuusq́. domo,

Aut ut multa mei renouarent iugera tauri,
Et magnas messes terra benigna daret.
Sed tecum ut longæ sociarem gaudia uitæ,
Inq. tuo caderet nostra senecta sinu:
Tunc cum permenso defunctus, tempore lucis
Nudus Lethæa cogerer ire rate.
Nam graue quid prodest pondus mihi diuitis auri,
Aruaq. si findant pinguia mille boues?
Quid ue domus prodest Phrygijs innixa columnis,
Tænare siue tuis, siue Caryste tuis?
Et nemora in domibus sacros imitantia lucos,
Aurateq. trabes, marmoreumq. solum?
Quid ue in Erythræo legitur quæ litore concha,
Tinctaq. Sydonio murice lana iuuat?
Et quæ præterea populus miratur in illis,
Inuida quæ falso plurima uulgus amat.
Non opibus mentes homini, curæq. leuantur:
Nam Fortuna sua tempora lege regit.
Sit mihi paupertas tecum iocunda Neæra.
At sine te regum munera nulla uolo.
O niueam, quæ te poterit mihi reddere, lucem.
O mihi felicem terque, quaterq. diem.
At si pro dulci reditu, quæcunque uouentur,
Audiat auersa non meus aure deus:
Nec me regna iuuent, nec Lydius aurifer amnis,
Nec quas terrarum sustinet orbis opes.
Hæc alij cupiant: liceat mihi paupere cultu
Securo cara coniuge posse frui.
Assis, & timidis faueas Saturnia uotis,

Et faueas

Et faueas concha Cypria uecta tua.
Aut, si fata negant reditum, tristesq́. sorores,
Stamina quæ ducunt, quæq́. futura neunt;
Me uocet in uastos amnes, nigramq́. paludem
Diues in ignaua luridus Orcus aqua.

ELEGIA IIII.

DI meliora ferant, nec sint insomnia uera,
Quæ tulit hesterna pessima nocte quies.
Ite procul uani, falsumq́ auertite uisum,
Desinite in uotis quærere uelle fidem.
Diui uera monent: uenturæ nuncia sortis,
Vera monent Tuscis exta probata uiris.
Somnia fallaci ludunt temeraria nocte,
Et pauidas mentes falsa timere iubent.
At natum in curas hominum genus, omnia noctis
Farre pio placant, & saliente sale.
Et tamen, utcunque est, siue illi uera monenti,
Mendaci somno credere siue uolent;
Efficiat uanos noctis Lucina timores,
Et frustra immeritum pertimuisse uelit:
Si mea nec turpi mens est obnoxia facto,
Nec læsit magnos impia lingua deos.
Iam nox ætherium nigris emensa quadrigis
Mundum cæruleo lauerat amne rotas.
Nec me sopierat menti Deus utilis ægræ
Somnus. sollicitas deficit ante domos.
Tandem, cum summo Phœbus prospexit ab ortu,
Pressit languentis lumina sera quies.

Hic iuuenis casta redimitus tempora lauro
Est uisus nostra ponere sede pedem.
Non illo quicquam formosius ulla priorum
Aetas, humanum nec uidet illud opus.
Intonsi crines longa ceruice fluebant,
Stillabat Tyrio myrrhea rore coma.
Candor erat, qualem præfert Latonia luna,
Et color in niueo corpore purpureus.
Vt iuueni primum uirgo deducta marito,
Inficitur teneras ore rubente genas.
Vt cum contexunt amaranthis alba puellæ
Lilia, & autumno candida mala rubent.
Ima uidebatur talis illudere palla.
Nanque hæc in nitido corpore uestis erat.
Artis opus raræ, fulgens testudine & auro
Pendebat læua garrula parte lyra.
Hanc primum ueniens plectro modulatus eburno,
Felices cantus ore sonante dedit.
Sed postquam fuerant digiti cum uoce locuti,
Edidit hæc tristi dulcia uerba modo.
Salue cura deum: casto nam rite poetæ,
Phœbusq́. & Bacchus, Pieridesq́. fauent.
Sed proles Semeles Bacchus, doctæq́. sorores
Dicere non norunt, quid ferat hora sequens.
At mihi fatorum leges, æuiq́. futuri
Euentura pater posse uidere dedit.
Quare, ego quæ dico non fallax, accipe, uates,
Quodq́. deus uero Cynthius ore ferat.
Tantum cara tibi, quantum nec filia matri,

Quantum

Quantum nec cupido bella puella uiro,
Pro qua solicitas cælestia numina uotis,
Quæ tibi securos non sinit ire dies,
Et, cum te fusco somnus uelauit amictu,
Vanum nocturnis fallit imaginibus.
Carminibus celebrata tuis formosa Neæra
Alterius mauult esse puella uiri:
Diuersasq. suas agitat mens impia curas,
Nec gaudet casta nupta Neæra domo.
Ah crudele genus, nec fidum femina nomen:
Ah pereat, didicit fallere si qua uirum.
Sed flecti poterit. mens est mutabilis illi.
Tu modo cum multa brachia tende fide.
Sæuus amor docuit dominæ fera uerba minantis:
Sæuus amor docuit uerbera posse pati.
Me quondam Admeti niueas pauisse iuuencas,
Non est in uanum fabula ficta iocum:
Tunc ego nec cithara poteram gaudere sonora,
Nec similes chordis reddere uoce sonos.
Sed perlucenti cantus meditabar auena,
Ille ego Latonæ filius, atque Iouis.
Nescis quid sit amor iuuenis, si ferre recusas
Immitem dominam, coniugiumq. ferum.
Ergo ne dubita blandas adhibere querelas.
Vincuntur molli pectora dura prece.
Quòd si uera canunt sacris oracula templis,
Hæc illi nostro nomina dicta refer.
Hoc tibi coniugium promittit Delius ipse
Felix. hoc alium desine uelle uirum.

Dixit, & ignauus defluxit corpore ſomnus.
Ah ego ne poſſim tanta uidere mala.
Nec tibi crediderim uotis contraria uota,
Nec tantum crimen pectore ineſſe tuo.
Nam te nec uaſti genuerunt æquora ponti,
Nec flammam uoluens ore Chimæra fero.
Nec canis anguinea redimitus terga caterua,
Cui tres ſunt linguæ, tergeminumq́. caput.
Scyllaq́. uirgineam canibus ſubmiſta figuram.
Nec te conceptam ſæua leæna tulit.
Barbara nec Scythiæ tellus, horrenda ue Syrtis,
Sed culta, & diris non habitanda domus,
Et longe ante alias omnes mitiſſima mater,
Isq́. pater, quo non alter amabilior.
Hæc deus in melius crudelia ſomnia uertat,
Et iubeat tepidos irrita ferre notos.

ELEGIA V.

*V*OS *tenet Etruſcis manat quæ fontibus unda,*
Vnda ſub æſtiuum non adeunda canem,
Nunc autem ſacris Baiarũ maxima lymphis,
Cum ſe purpureo uere remittit humus.
At mihi Perſephone nigram denunciat horam.
Immerito iuueni parce nocere dea.
Non ego tentaui nulli temeranda deorum
Audax laudandæ ſacra docere deæ: — vid: fol: 36.
Nec mea mortiferis infecit pocula ſuccis
Dextera, nec cuiquam certa uenena dedi:
Nec nos ſacrilegos templis admouimus ignes,

Nec cor ſolicitant facta nefanda meum:
Nec nos inſanæ meditantes iurgia linguæ.
Impia in aduerſos ſoluimus ora deos.
Et nondum cani nigros læſere capillos,
Nec uenit tardo curua ſenecta pede.
Natalem primo noſtrum uidere parentes,
Cum cecidit fato conſul uterque pari. — ibid:
Quid fraudare iuuat uitem creſcentibus uuis?
Et modo nata mala uellere poma manu?
Parcite, pallentes undas quicunque tenetis, ibid:
Duraq́. ſortiti tertia regna dei.
Elyſios olim liceat cognoſcere campos,
Lethæamq́. ratem, Cimeriosq́. lacus;
Cum mea rugoſa pallebunt ora ſenecta,
Et referam pueris tempora priſca ſenex.
Atque utinam uano nequicquam terrear æſtu:
Languent ter quinos ſed mea membra dies.
At uobis Thuſcæ celebrantur numina lymphæ, — ibid:
Et facilis lenta pellitur unda manu.
Viuite felices, memores & uiuite noſtri;
Siue erimus, ſeu nos fata fuiſſe uelint.
Interea nigras pecudes promittite Diti,
Et niuei lactis pocula miſta mero.

ELEGIA VI.

CANDIDE *liber ades. ſic ſit tibi myſtica uitis,*
Sic edera ſemper tempora uincta feras.
Aufer et ipſe meũ pariter medicando dolorẽ:
Sæpe tuo cecidit munere uictus Amor.

Care

Care puer, madeant generoſo pocula Baccho:
Et nobis prona funde falerna manu.
Ite procul durum curæ genus, ite labores.
Fulſerit hic niueis Delius alitibus,
Vos modo propoſito dulces faueatis amici,
Ne ue neget quiſquam me duce ſe comitem.
At ſi quis uini certamen mite recuſat:
Fallat eum tecto cara puella dolo.
Ille facit dites animos deus: ille ferocem
Contudit, & dominæ miſit in arbitrium.
Armenias tigres, & fuluas ille leænas
Vicit, & indomitis mollia corda dedit.
Hæc Amor, & maiora uolet, ſed poſcite Bacchi
Munera. quem ueſtrum pocula ſicca iuuant?
Conuenit ex æquo, nec toruus Liber in illos,
Qui ſe, quiq. una uina iocoſa colunt.
Iam uenit iratus nimium, nimiumq. ſeuerus.
Qui timet irati numina magna, bibat.
Quales his pœnas deus hic, quantumq. minetur,
Cadmeæ matris præda cruenta docet.
Sed procul a nobis hic ſit timor; illaque ſi qua eſt,
Quid ualeat læſi, ſentiat, ira dei.
Quid precor ah demens? uenti temeraria uota
Aeriæ & nubes diripienda ferant.
Quamuis nulla mei ſupereſt tibi cura Neæra,
Sis felix, & ſint candida fata tua.
At nos ſecuræ reddamus tempora menſæ.
Venit poſt multas una ſerena dies.
Hei mihi difficile eſt imitari gaudia falſa.

Difficile

Difficile est tristi fingere mente iocum.
Nec bene mendaci risus componitur ore,
Nec bene solicitis ebria uerba sonant.
Quid queror infelix? turpes discedite curæ.
Odit Lenæus tristia uerba pater.
Gnosia Thesea quondam periuria linguæ
Fleuisti ignoto sola relicta mari.
Sic cecinit pro te doctus Minoi Catullus,
Ingrati referens impia facta uiri.
Vos ego nunc moneo. felix, quicunque dolore
Alterius disces posse carere tuo.
Nec uos aut capiant pendentia brachia collo,
Aut fallat blanda sordida lingua fide.
Et si perq. suos fallax iurauit ocellos,
Iunonemq. suam, perq. suam Venerem;
Nulla fides inerit. periuria ridet amantum
Iuppiter, & uentos irrita ferre iubet.
Ergo quid toties fallacis uerba puellæ
Conqueror? ite a me seria uerba, precor.
Quàm uellem longas tecum requiescere noctes,
Et tecum longos peruigilare dies.
Perfida, nec merito nobis inimica: merenti
Perfida, sed quamuis perfida, cara tamen.
Naiada Bacchus amat. cessas o lente minister.
Temperet annosum Martia lympha merum.
Non ego, si fugiat nostræ conuiuia mensæ
Ignotum cupiens uana puella torum,
Solicitus repetam tota suspiria nocte.
Tu puer & liquidum fortius adde merum.

Iandudum

Iandudum Tyrio madefactus tempora nardo
Debueram sertis implicuisse comas.

ALBII TIBVLLI, EQVITIS ROMANI, LIBER IIII.

TE Messalla canam. quanquam mea cognita uirtus
Terret, ut infirmæ ualeant subsistere uires,
Incipiam tamen: ac, meritas si carmina laudes
Deficiant, humilis tantis sim conditor actis.
Nec tua, te præter, chartis intexere quisquam
Facta queat, dictis ut non maiora supersint.
Est nobis uoluisse satis. nec munera parua
Respueris. etiam Phœbo gratissima dona
Cres tulit, & cunctis Baccho iucundior hospes
Icarus, ut puro testantur sidera cælo,
Erigoneque, canisque: neget ne longior ætas.
Quin etiam Alcides deus ascensurus Olympum
Læta Molorcheis posuit uestigia tectis,
Paruaq. cælestes pacauit mica, nec illis
Semper inaurato taurus cadit hostia cornu.
Hic quoque sit gratus paruus labor, ut tibi possim
Inde alios, aliosq. memor componere uersus.
Alter dicat opus magni mirabile mundi,
Qualis in immenso desederit aere tellus,

Qualis & in curuum pontus confluxerit orbem,
Et uagus e terris, quà surgere nititur aer,
Huic & contextus passim fluat igneus æther,
Pendentiq. super claudantur ut omnia cælo.
At quodcunque meæ poterunt audere camœnæ,
Seu tibi par poterunt, seu, quod spes abnuit, ultra,
Siue minus, certeq. canent minus, omne mouemus
Hoc tibi, ne tanto careat mihi nomine charta.
Nam, quanquam antiquæ gentis superent tibi laudes,
Non tua maiorum contenta est gloria fama,
Nec quæris quid qua iudex sub imagine dicat,
Sed generis priscos contendis uincere honores,
Quàm tibi maiores, maius decus ipse futuris.
At tua non titulus capiet sub nomine facta,
Aeterno sed erunt tibi magna uolumina uersu,
Conuenientq. tuas cupidi componere laudes
Vndique quiq. canent uincto pede, quiq. soluto.
Quis potius, certamen erit. sim uictor in illis,
Vt nostrum tantis inscribam nomen in actis.
Quisque tibi maiora gerit castris ue, foro ue,
Nec tamen hinc, aut hinc, tibi laus maior ue, minor ue,
Iusta pari premitur ueluti cum pondere libra
Prona, nec hac plus parte sedet, nec surgit ab illa.
Qualis, in æquatum si quando onus urget utrinque,
Instabilis natat alterno depressior orbe.
Nam seu diuersi fremat inconstantia uulgi,
Non alius sedare queat: seu iudicis ira
Sit placanda, tuis poterit mitescere uerbis.
Non Pylos, aut Ithace tantos genuisse feruntur,

Nestora

Nestora, uel paruæ magnum decus urbis Vlyssem,
Vixerit ille senex quamuis, dum terna per orbem
Secula fertilibus Titan decurreret horis.
Ille per ignotas audax errauerit urbes,
Quà maris extremis tellus includitur undis.
Nam Cyconumq. manus aduersis reppulit armis:
Non ualuit Cyclops cœptos auertere cursus.
Cessit & Aetnææ Neptunius incola rupis
Victa Maroneo fœdatus lumina Baccho.
Vexit & Aeolios placidum per Nerea uentos,
Incultos adijt Lestrygonas, Antiphatenque,
Nobilis Artaciæ gelidæ quos irrigat unda.
Solum nec doctæ uerterunt pocula Circes:
Quamuis illa foret solis genus, apta uel herbis,
Aptaq. uel cantu ueteres mutare figuras.
Cimmeriωn etiam obscuras accessit ad oras,
Queis nunquam candente dies apparuit ortu,
Siue super terras Phœbus, seu curreret infra.
Vidit, ut inferno Plutoni subdita regna.
Magna deum proles leuibus discurreret umbris.
Præterijtq. cita Sirenum littora puppi.
Illum tergeminæ nantem confinia mortis
Nec Scyllæ sæuo conterruit impetus orbe,
Cum canibus rapidas inter freta serperet undas,
Nec uiolenta suo consumpsit more Charybdis,
Vel si sublimis fluctu consurgeret imo,
Vel si interrupto nudaret gurgite pontum.
Non uiolata uagi sileantur pascua solis.
Non amor, & fœcunda Atlantidos arua Calypsus,

Finis

Finis & errorum misero Phaeacia tellus.
Atque haec seu nostras inter sunt cognita terras,
Fabula siue nouem dedit his erroribus orbem,
Sit labor illius, tua dum facundia maior.
Nam te non alius belli tenet aptius artes,
Quà diceat tutam castris praeducere fossam,
Qualiter aduersos hosti defigere neruos,
Quem ue locum ducto melius sit claudere uallo,
Fontibus ut dulces erumpat terra liquores:
Vt facilisq. tuis aditus sit, & arduus hosti,
Laudis & assiduo uigeat certamine miles.
Quis tardam ue sudem melius, celerem ue sagittam
Iecerit, aut lento perfregerit obuia pilo?
Aut quis equum celerem ue arcto compescere fraeno
Possit, & effusas tardo permittere habenas?
Inq. uicem modo directo contendere cursu,
Seu libeat curuo breuius contendere gyro,
Parma seu quos dextra uelit, seu laeua tueri,
Siue hac, siue illac grandis uenit impetus hastae,
Amplius aut signata cita loca tangere funda.
Iam simul audacis ueniunt certamina Martis,
Aduersisq. parant acies concurrere signis.
Tunc tibi non desit, faciem componere pugnae,
Seu sit opus quadratum acies consistat in agmen,
Rectus inaequatis concurrat frontibus ordo:
Seu libeat duplices, seu iunctum cernere Martem,
Dextraq. ut laeuum teneat, dextrumq. sinistra
Miles, sitq. duplex gemini uictoria casus.
At non per dubias errant mea carmina laudes.

Nam bellis experta cano. testis mihi uictæ
Fortis Iapygiæ miles, testis quoque fallax
Pannonius, gelidas passim disiectus in Alpes.
* Testis Arupinus, & pauper natus in armis.
Quem si quis uideat uetus ut non fregerit ætas,
Terna minus Pyliæ miretur sæcula famæ.
Nanque senex longe peragit dum sæcula uitæ,
Centum fœcundos Titan renouauerit annos,
Ipse tamen uelox celerem super edere corpus
Audet equum, ualidisq́. sedet moderator habenis.
Te duce non alias conuersus terga domator
Libera Romanæ subiecit colla catenæ.
Nec tamen his contentus eris: maiora peractis
Instant, compertum est ueracibus ut mihi signis,
Queis Amithaonius nequeat certare Melampus.
Nam modo fulgentem Tyrio subtegmine uestem
Indueras, oriente die duce fertilis anni,
Splendidior liquidis cum sol caput extulit undis,
Et fera discordes tenuerunt flamina uenti,
Curua nec assuetos egerunt flumina cursus,
Quin rapidum placidis etiam mare constitit undis,
Vlla nec aerias uolucris perlabitur auras,
Nec quadrupes densas depascitur aspera siluas:
Quin largita tuis sunt multa silentia uotis.
Iuppiter ipse leui uectus per inania curru
Affuit, & cælo uicinum liquit Olympum,
Intentaq́. tuis precibus se præbuit aure,
Cunctaq́. ueraci capite annuit additus aris.
Lætior eluxit structos super ignis aceruos.

Quin, hortante deo, magnis insistere rebus
Incipe. non ijdem tibi sunt, alijsq. triumphi,
Non te uicino remorabitur obuia Marte
Gallia, nec latis audax Hispania terris,
Nec fera Rhetæo tellus obsessa colono,
Nec quà uel Nilus, uel regia lympha Diaspes
Profluit, aut rapidus Cyri dementia Gindes,
Cretæis ardens aut unda Caristia campis.
Nec quà regna uago Tomiris finiuit Araxe,
Impia nec sæuis celebrans conuiuia mensis.
Vltima uicinus Phœbo tenet arua Padæus,
Quaq. Hebrus, Tanaisq. Getas rigat, atque Mosinos.
Quid moror? oceanus ponto qua continet orbem,
Nulla tibi aduersis regno sese offeret armis.
Te manet inuictus Romano marte Britannus,
Teq. interiecto mundi pars altera sole.
Nam circumfuso consistit in aere tellus,
Et quinque in partes totus disponitur orbes,
Atque duæ gelido uastantur frigore semper.
Illic & densa tellus absconditur umbra,
Et nulla incepto perlabitur unda liquore,
Sed durata riget densam in glaciemque, niuemq,
Quippe ibi non unquam Titan super ingerit ortus.
At media est Phœbi semper subiecta calori,
Seu propior terris æstiuum fertur in orbem,
Seu celer hybernas properat decurrere luces.
Non ergo presso tellus consurgit aratro:
Nec frugem segetes præbent, nec pabula terræ,
Non illi colit arua deus, Bacchus ue, Ceres ue,

Nulla nec exuſtas habitant animalia partes.
Fertilis hanc inter poſita eſt, interq. rigentes,
Noſtraq. & huic aduerſa ſolo pars altera noſtro,
Quas ſimiles utrinque tenens uicinia cæli
Temperat: alter & alterius uires negat aer.
Hinc placidus nobis per tempora uertitur annus.
Hic & colla iugo didicit ſummittere taurus,
Et lenta excelſos uitis conſcendere ramos,
Tondeturq. ſeges maturos annua partus,
Et ferro tellus, pontus confinditur ære.
Quin etiam ſtructis exurgunt oppida muris.
Ergo ubi præclaros poſcent tua facta triumphos,
Solus utroque idem diceris magnus in orbe.
Non ego ſum ſatis ad tantæ præconia laudis,
Ipſe mihi non ſi præſcribat carmina Phœbus.
Eſt tibi, qui poſſit magnis ſe accingere rebus,
Valgius. æterno propior non alter Homero.
Languida non noſter peragit labor ocia, quamuis
Fortuna, ut mos eſt illi, me aduerſa fatiget.
Nam mihi cum magnis opibus domus alta niteret,
Cui fuerant flaui ditantes ordine ſulci,
Horrea fœcundis indeficientia menſis,
Cuiq. pecus denſo paſcebant agmine colles,
Et domino ſatis, & nimium furique, lupoque;
Nunc deſiderium ſupereſt. nam cura nouatur,
Cum memor accitos ſemper dolor admonet annos;
Sed licet aſperiora cadant, ſpolierq. relictis;
Non te deficient noſtræ memorare camœnæ:
Nec ſolum tibi Pierij tribuentur honores:

Pro

Pro te uel rapidas ausim maris ire per undas,
Aduersis hiberna licet tumeant freta uentis:
Pro te uel solus densis obsistere turmis,
Vel paruum Aetnææ corpus committere flammæ,
Sum quodcunque, tuum est. nostri si paruula cura
Sit tibi, quanta libet, si sit modo non mihi regna
Lydia, non magni potior sit fama Gylippi,
Posse Meleteas nec mallem mittere chartas.
Quod tibi si uersus noster totus ue minus ue,
Vel bene si totus, summo uel inerret in ore;
Nulla mihi statuent finem te fata canendi.
Quin etiam, mea cum tumulus contexerit ossa,
Seu matura dies fato properat mihi mortem:
Longa manet seu uita, tamen mutata figuram;
Seu me finget equum rigidos percurrere campos
Doctum, seu tardi pecoris sim gloria taurus,
Siue ego per liquidum uolucris uehar aera pennis,
In quemcunque hominem me longa receperit ætas,
Inceptis de te subtexam carmina chartis.

S*Vlpicia est tibi culta tuis Mars magne calendis.*
Spectatum e cælo, si sapis, ipse ueni.
Hoc Venus ignoscet. at tu uiolente caueto,
Ne tibi miranti turpiter arma cadant.
Illius ex oculis, cum uult exurere diuos,
Accendit geminas lampadas acer Amor.
Illam, quicquid agit, quoquò uestigia mouit,
Componit furtim, subsequiturq. decor.
Seu soluit crines, fusis decet esse capillis:

Seu soluit crines, fusis decet esse capillis:
Seu compsit; comptis est ueneranda comis.
Vrit, seu Tyria uoluit procedere palla:
Vrit, seu niuea candida ueste uenit.
Talis in æterno felix Vertumnus Olympo
Mille habet ornatus, mille decenter habet.
Sola puellarum digna est, cui mollia caris
Vellera det succis bis madefacta Tyros,
Possideatque. metit quicquid bene olentibus aruis
Cultor odoratæ diues Arabs segetis,
Et quascunque, niger rubro de littore conchas
Proximus Eois colligit Indus aquis.
Hanc uos Pierides festis cantate calendis,
Et testudinea Phœbe superbe lyra.
Hoc solenne sacrum multos celebretur in annos.
Dignior est uestro nulla puella choro.

SVLPICIA AD CHERINTHVM.

Parce meo iuueni, seu quis bona pascua cāpi,
Seu colis umbrosi deuia montis aper.
Nec tibi sit duros acuisse in pectora dentes.
Incolumem custos hunc mihi seruet Amor.
Sed procul abducit uenandi Delia cura,
O pereant siluæ, deficiantq. canes:
Quis furor est, quæ mens densos indagine colles
Claudentem, teneras lædere uelle manus?
Quid ue iuuat furtim latebras intrare ferarum?
Candidaq. hamatis crura notare rubis?
Sed tamen, ut tecum liceat Cherinthe uagari,

Ipsa

che pauenta non deturpi

Ipsa ego per montes retia torta feram.
Ipsa ego uelocis quæram uestigia cerui,
Et demam celeri ferrea uincla cani.
Tunc mihi tunc placeant siluæ, si lux mea tecum
Arguar ante ipsas concubuisse plagas.
Tunc ueniat licet ad casses, illæsus abibit,
Ne Veneris cupidæ gaudia turbet aper.
Tunc sine me sit nulla Venus: sed lege Dianæ
Caste puer casta retia tende manu.
Et quæcunque meo furtim subrepit amori,
Indicat in sæuas diripienda feras.
At tu uenandi studium concede parenti,
Et celer in nostros ipse recurre sinus.

AD PHOEBVM.

HVc ades, & teneræ morbos expelle puellæ,
Huc ades intonsa Phœbe superbe coma.
Crede mihi propera: nec te iá Phœbe pigebit
Formosæ medicas applicuisse manus.
Effice neu macies pallentes occupet artus,
Neu notet informis pallida membra color.
Et quodcunque mali est, & quicquid triste timemus,
In pelagus rapidis euehat amnis aquis.
Sancte ueni, tecumq. feras quicunque sapores,
Quicunque & cantus corpora fessa leuant.
Neu iuuenem torque, metuit qui fata puellæ,
Votaq. pro domina uix numeranda facit.
Interdum uouet: interdum, quòd langueat illa,
Dicit in æternos aspera uerba deos.

Pone metum Cherinthe. deus non lædit amantes.
Tu modo ſemper ama. ſalua puella tibi eſt.
Nil opus eſt fletu: lacrymis erit aptius uti,
Si quando fuerit triſtior illa tibi.
At nunc tota tua eſt, te ſolum candida ſecum
Cogitat, & fruſtra credula turba ſedet.
Phœbe faue: laus magna tibi tribuetur, in uno
Corpore ſeruato reſtituiſſe duos.
Iam celeber, iam lætus eris, cum debita reddet
Certatim ſanctis lætus uterque focis.
Tunc te felicem dicet pia turba deorum,
Optabunt artes & ſibi quiſque tuas.

AD CHERINTHVM.

EST qui te Cherinthe dies dedit hic mihi ſáctus
Atque inter feſtos ſemper habendus erit.
Te naſcente nouum parcæ cecinere puellis
Seruitium, & dederunt regna ſuperba tibi.
Vror ego ante alias. iuuat hoc Cherinthe, quòd uror,
Si tibi de nobis mutuus ignis adeſt.
Mutuus aſſit amor, tua per dulciſſima furta,
Perq. tuos oculos, per geniumq. rogo.
Mane geni, cape tura libens, uotisq. faueto,
Si modo, cum de me cogitat, ille calet.
Quòd ſi forte alios iam nunc ſuſpirat amores,
Tunc precor infidos ſancte relinque focos.
Nec ſis nunc iniuſta Venus. uel ſeruiat æque
Vinctus uterque tibi, uel mea uincla leua.

Sed

Sed potius ualida teneamur uterque catena,
Nulla queat posthac quam soluisse dies.
Optat idem iuuenis, quod nos, sed tectius optat.
Nam pudet hæc illum dicere uerba palam.
At tu natalis quoniam deus omnia sentis.
Annue. quid refert, clam ne, palam ne roget?

AD IVNONEM.

NATALIS Iuno sanctos cape turis aceruos,
Quos tibi dat tenera docta puella manu.
Tota tibi est hodie, tibi se lætissima compsit,
Staret ut ante tuos conspicienda focos.
Illa quidem ornandi caussas tibi diua relegat.
Est tamen occulte cui placuisse uelit.
At tu sancta faue, ne nox diuellat amantes,
Sed iuueni quæso mutua uincla para.
Sic bene compones. ulli non ille puellæ
Seruire, aut cuiquam dignior illa uiro.
Nec possit cupidos uigilans deprehendere custos,
Fallendiq. uias mille ministret Amor.
Annue, purpureaq. ueni perlucida palla.
Ter tibi sit libo, ter dea casta mero.
Præcipit & natæ mater studiosa, quod optet.
Illa aliud tacita iam sibi mente roga.
Vritur, ut celeres urunt altaria flammæ.
Nec, liceat quamuis, sana fuisse uelit.
Sit iuueni grata, adueniet cum proximus annus.

SVLPICIA LOQVITVR.

TANDEM *uenit amor, qualem texisse pudori,*
Quã nudasse alicui, sit mihi fama magis.
Exorata meis illum Cytherea camœnis
Attulit, in nostrum deposuitq. sinum.
Exoluit promissa Venus. mea gaudia narret,
Dicetur si quis non habuisse suam.
Non ego signatis quicquam mandare tabellis,
Ne legat id nemo, quàm meus, ante uelim:
Sed peccasse iuuat. uultus componere famæ
Tædet, cum digno digna fuisse ferar.

AD MESSALLAM.

INVISVS *natalis adest, qui rure molesto,*
Et sine Cherintho tristis agendus erit.
Dulcius urbe quid est? an uilla sit apta puellis,
Atque Aretino frigidus amnis agro?
Iam nimium Messalla mei studiose quiescas,
Non tempestiuæ sæpe propinque uiæ.
Hic animum, sensusq. meos abducta relinquo,
Arbitrio quamuis non sinis esse meo.

*

SCIS *iter ex animo sublatum triste puellæ*
Natali Romæ non sinit esse suo.
Omnibus ille dies nobis natalis agatur,
Qui nec opinanti nunc tibi forte uenit.

Gratum

*

GRATVM est securus multum quod iam mihi de me
Permittis subito ne male inepta cadam.
Sit tibi cura togæ potior, pressumq́. quasillo
Scortum, quàm Serui filia Sulpicia.
Soliciti sunt pro nobis quibus illa dolori est,
Nec credam ignoto maxima cura toro.

*

EST ne tibi Cherinthe tuæ placiture puellæ,
Qui mea nunc uexat corpora fessa calor?
Ah ego non aliter tristes euincere morbos
Optarim, quàm te sic quoque uelle putem.
Nam mihi quid prosit morbos euincere? quid tu
Nostra potes læto pectore ferre mala?
Ne tibi sim mea lux æque tam feruida cura,
Vt uideor paucos ante fuisse dies,
Si quicquam tota commisi stulta iuuenta
Cuius me fatear pœnituisse magis,
Hesterna quàm te solum quod nocte reliqui,
Ardorem cupiens dissimulare meum

AD AMICAM.

NVLLA tuum nobis subducet femina lectum.
Hoc primum iuncta est fœdere nostra Venus.
Tu mihi sola places, nec iam te præter in urbe
Formosa est oculis ulla puella meis.
Atque utinam posses uni mihi bella uideri,
Displiceas alijs: sic ego tutus ero.

Nil

Nil opus inuidia est. procul absit gloria uulgi.
Qui sapit, in tacito gaudeat ille sinu.
Sic ego secretis possum bene uiuere siluis,
Quà nulla humano sit uia trita pede.
Tu mihi curarum requies, tu nocte uel atra
Lumen, & in solis tu mihi turba locis.
Nunc licet e cælo mittatur amica Tibullo,
Mittetur frustra, deficietq́. Venus.
Hæc per sancta tuæ Iunonis numina iuro,
Quæ sola ante alios est tibi magna deos.
Quid facio demens? heu cui mea pignora credo?
Iuraui stulte: prodeat iste timor.
Nunc tu fortis eris: nunc tu me audacius ures.
Hoc peperit misero garrula lingua malum.
Iam faciam quodcunque uoles: tuus usque manebo,
Nec fugiam notæ seruitium dominæ:
Sed Veneris sanctæ considam uinctus ad aras:
Hæc notat iniustos, supplicibusq́. fauet.

DE INFAMIA SVAE PVELLAE.

RVMOR ait crebro nostram peccare puellá.
Nunc ego me surdis auribus esse uelim.
Crimina non hæc sunt nostro sine ficta dolore.
Quid miserum torques rumor acerbe? tace.

EPITHAPHION TIBVLLI.

TE quoque Virgilio comitem non æqua Tibulle
Mors iuuenem campos misit ad Elysios:
Ne foret, aut elegis molles qui fleret amores,
Aut caneret forti regia bella pede.

P. OVIDII NASONIS DE MORTE TIBVLLI.

MEMNONA *si mater, mater plorauit Achillem,*
Et tangunt magnas tristia fata deas;
Flebilis indignos elegeia solue capillos.
Ah nimis ex uero nunc tibi nomen erit.
Ille tui uates operis, tua fama Tibullus
Ardet in extructo corpus inane rogo.
Ecce puer Veneris fert euersamq. pharetram,
Et fractos arcus, & sine luce facem.
Aspice, demissis ut eat miserabilis alis,
Pectoraq. infesta tundat aperta manu.
Excipiunt lacrymas sparsi per colla capilli,
Oraq. singultu concutiente sonant.
Fratris in Aeneæ sic illum funere dicunt
Egressum castris pulcher Iule tuis.
Nec minus est confusa Venus moriente Tibullo,
Quàm, iuueni rupit cum ferus inguen aper.
At sacri uates, & diuum cura uocamur,
Sunt etiam, qui nos numen habere putent.
Scilicet omne sacrum mors importuna profanat,
Omnibus obscuras inijcit illa manus.
Quid pater Ismario, quid mater profuit Orpheo?
Carmine quid uictas obstupuisse feras?
Et Linon in siluis idem pater edidit altis,

Dicitur inuicta concinuisse lyra.
Aspice Mæoniden; a quo, ceu fonte perenni,
Vatum Pierijs ora rigantur aquis.
Hunc quoque summa dies nigro summersit Auerno.
Effugiunt auidos carmina sola rogos.
Durat opus uatum Troiani fama laboris,
Tardaq. nocturno tela retexta dolo.
Sic Nemesis longum, sic Delia nomen habebit,
Altera cura recens, altera primus amor.
Quid nos sacra iuuant, quid nunc Aegyptia prosunt
Sistra, quid in uacuo secubuisse toro?
Cum rapiant mala fata bonos, ignoscite fasso,
Solicitor nullos esse putare deos.
Viue pius: moriere pius. cole sacra: colentem,
Mors tamen a sacris in sua busta trahet.
Carminibus confide bonis: iacet ecce Tibullus.
Vix manet è toto parua quod urna capit.
Te ne sacer uates flammæ rapuere rogales?
Pectoribus pasci nec timuere tuis?
Aurea sanctorum potuissent templa deorum
Vrere, quæ tantum sustinere nefas.
Auertit uultus, Erycis quæ possidet arces.
Sunt quoque qui lacrymas continuisse negant.
Sed tamen hoc melius, quàm si Phæacia tellus
Ignotum uili supposuisset humo.
Hic certe manibus fugientes pressit ocellos
Mater, & in cineres ultima dona tulit.
Hic soror in partem misera cum matre doloris
Venit inornatas dilaniata comas.

Cumq.

Cumq. tuis sua iunxerunt Nemesisq. priorq.
Oscula, nec solos destituere rogos.
Delia discedens, felicius, inquit, amata
Sum tibi: uixisti, dum tuus ignis eram.
Cui Nemesis, quid, ais, tibi sunt mea damna dolori?
Me tenuit moriens deficiente manu.
Si tamen è nobis aliquid, nisi nomen & umbra,
Restat, in Elysia ualle Tibullus erit.
Obuius huic uenies edera iuuenilia cinctus
Tempora cum Caluo docte Catulle tuo.
Tu quoque, si falsum est temerati crimen amici,
Sanguinis atque animæ prodige Galle tuæ,
His comes umbra tua est, si qua est modo corporis umbra.
Hausisti numeros culte Tibulle pios.
Ossa quieta precor tuta requiescere in urna,
Et sit humus cineri non onerosa tuo.

M. ANTONII MVRETI IN TIBVLLVM SCHOLIA.

IN ELEGIAM I.

DIVITIAS alius.] *Vtrunque genus complexus est. diuitiæ enim partim in rebus mobilibus consistunt, partim in rebus soli. e mobilibus autem aurum nominauit κατ' ἐξοχὴν. Pindarus,*

Ἄριστον μὲν ὕδωρ. ὁ δὲ
χρυσὸς αἰθόμενον πῦρ
ἅτε διαπρέπει νυ-
κτὶ μεγάνορος ἔξοχα πλούτου: id est:
Aqua est optima res quidem.
Aurum at, ignis ut ardens
Nocte relucet atra, in-
ter opes quoque magnanimas sic
Splendet.

Me mea paupertas.] *ego pauper sane sim; dum & fruar ocio, neque arcta inopia premar,* Ipse feram.] *oblectabo me agricultura, pastione, & amore.* Ipse feram.] *apparet, hunc poetam elegantiam quandam putasse esse in eiusdem syllabæ continuata repetitione. ut supra, Me mea: & nunc, Ipse feram: & mox, Poma manu: & infra,* multa

multa tabella: & , siccą canis , & tam multis locis denique , ut constet , hoc non casu, sed dedita opera factum. Rusticus & facili.] *aliter facilem manum, & aliter paulo infra facile lutum. neque ullam uocem habent Græci, quæ huic plane respondeat.* Nec spes.] *deæ nomen est.* Nam uenero r.] *caussa, cur sperare debeat, agriculturam sibi fructuosam fore. colo enim, inquit, deos. Fuit hæc pietas in ueteribus, ut cum ceteris in rebus, tum in hoc præcipue studio, quibus diuinus cultus neglectui non esset, ijs omnia prospere successura crederent. itaque Virgilius,*

In primis uenerare deos, atque annua magnæ
Sacra refer Cereri, lætis operatus in herbis.

& Horatius,

Cælo supinas si tuleris manus,
Nascente luna, rustica Phidile,
Si ture placaris, & horna
Fruge lares, auidaq. porca:
Nec pestilentem sentiet Africum
Fœcunda uitis, nec sterilem seges
Rubiginem, aut dulces alumni
Pomifero graue tempus anno.

& eodem pertinere arbitror prouerbium, quod est apud Varronem libro primo de re rustica, Dij facientes adiuuant. facientes enim accipio eos, qui rite operantur sacris: ut in illo, Cum faciá uitula: & Erasmú, qui multo aliter interpretatus est, falsum puto. Seu stipes.] *non dubium est, quin Terminum*

dicat

dicat, de quo Ouidius,

Termine, siue lapis, siue es defossus in agro
Stipes ab antiquis, ut quoque numen habes.

Sed tamen illud quoque superstitiosis hominibus in consuetudine positum fuisse accepimus, temere oblatos in uia lapides, stipitesq. uenerari. Xenophon. τοὺς μὲν οὐδ' ἱερῶν, οὔτε βωμῶν, οὔτε ἄλλων τῶν θείων οὐδὲν τιμᾶν, τοὺς δὲ καὶ λίθους, καὶ ξύλα τὰ τυχόντα, καὶ θηρία σέβεσθαι. *& ineptus quidem scriptor, non tamen omnino inutilis, Appuleius: Neque enim iustius religiosam moram uiatori obiecerin aut ara floribus redimita, aut spelunca frondibus inumbrata, aut quercus cornibus onerata, aut fagus pellibus coronata. uel enim colliculus sepimine consecratus, uel truncus dolamine effigiatus, uel cespes libamine humigatus, uel lapis unguine delibutus. Propertius:*

Et quicunque sacer, qualis ubique, lapis

Florida serta.] *quæ significent deum esse.*

Libatum agricolæ.] *Varie legitur hic uersus: a quibusdam hoc modo,*

Libatum agricolam ponitur ante deum. ab alijs,
Libatum agricolæ, ponitur ante deum. ab alijs
Libatum agricolas ponitur ante deos.

ego autem lego,

Libatum, agricolæ ponitur ante deo·

& deum agricolam expono eum, qui præest agrorũ cultui, id est Liberum patrem, de quo infra:

Primus aratra manu solerti fecit Osiris,

Et teneram ferro solicitauit humum.

siquidem Osirim & Bacchum eundem esse constat. & alibi:

Illa deo sciet agricolæ pro uitibus uuam,
Pro segete spicas, pro grege ferre dapem.

ponendi autem uerbum hac in re & Græcis & Latinis mire usitatum est. Catullus:

Mihi corolla picta uere ponitur: Horatius:

Hic uinum mihi cespitem, hic
Verbenas pueri ponite, turaque.

& in epigrammatis Græcis:

Τὶς θέτο μαρμαίροντα βοάγρια;

neque tantum θέσθαι dicunt, uerũ etiam ἀναθέσθαι: unde ἀναθήματα. neque est, quòd quisquam, propter uocem, ante, de huius scripturæ ueritate dubitet. sic enim & Plautus:

Bonum ante ponam prandium pransoribus.

si quis tamen agricolas deos legat, & exponat, Liberum, Liberam, Cererem, Pana, ceteraq. ruris numina; non repugnauerim. nam & infra ita locutus est,

Redditur agricolis gratia cælitibus:

Hostia parua.] *in quibusdam libris, magna: quod non displicet: ut, pro agri exiguitate, hæc quoque magna hostia esse dicatur.* Iam modo non.] *modo non, est,* μονονουχὶ*: etsi sunt, qui aliter sentiant.*

Sed canis æstiuos ortus uitare sub umbra Arboris.] *totidem prope uerbis in quodam epigrammate Alcæus:*

- λασίας θάμνῳ ὑπὸ πλατάνου

καύματ' ὀπωρινοῖο φυγὼν κυνός.

Securum somnos, igne iuuante, sequi.] *in alijs libris, imbre iuuante sequi. utrunque ferri potest. nam & imber, & ignis hieme somnum conciliant. illud etiam de imbre, conuenit cum illo Sophocleo,*

- ὑπὸ στέγῃ
Πυκνᾶς ἀκοῦσαι ψεκάδος εὐδούσῃ φρενί.

& cum eo, quod est infra,

Nam neque tum plumæ, nec stragula picta soporé,
Nec sonitus placidæ ducere posset aquæ.

IN ELEGIAM II.

Adde merum. *in quibusdam libris, uinoq. graues compesce dolores: in alijs, uinoq. nouos compesce furores.* Neu quisquam.] *in hoc uersu quidam, perfusum, quidam, percussum, legunt. Seneca quidem in Troade, percussam deo Mænadem, dixit. ego tamen, quòd hic in libris ueteribus perfusum repereram, nihil immutare uolui.* Dum requiescit amans.] *libri ueteres, amor: & tertio abhinc uersu, ijdem libri, ianua fulta.* Cum posti florida serta darem.] *Morem hunc amantum fuisse, notum est, spargendi mero, & ornandi floribus amicarum fores. Propertius:*

Et mihi non desunt turpes pendere corollæ. Ouidius:
At tu non lætis detracta corona capillis,
Dura super tota limina nocte iace. Plautus:
- agite, bibite festiuæ fores,
Potate, fite mihi uolentes propitiæ.

Blandaq.

Blandaq. compositis abdere uerba notis.] *scio fuisse, qui aduersus hanc emendationem, seu iudicio, seu διὰ ἀνθρώπινόν τι πάθος, multa dixerint. sed profecto præclara illa est: δεῖ γὰρ τ' ἀληθῆ λέγειν, ut ait Plato. hoc enim non obscure significat poeta, alienæ uxoris amatorem inuenire, monstrante Venere, quo modo cum ea, etiam uiro præsẽte, impune colloquatur. componere enim ipsos inter se notas quasdam, quibus utantur uerborum loco, atque hoc modo abdere blanditias, quas sibi tũ inuicem dicunt. sed hoc nullo ex loco melius intelligi potest, quàm ex his Ouidij uersibus, qui sunt ex elegia quadam, qua amicam monet, quomodo se in cœna gerere debeat, cui cœnæ etiam uir ipsius erat interfuturus.*

Me specta, nutusq. meos, uultumq. loquacem.
Excipe furtiuas, & refer ipsa, notas.
Verba superciliis sine uoce loquentia dicam.
Verba leges digitis, uerba notata mero.
Cum tibi succurret Veneris lasciuia nostræ,
Purpureas tenero pollice tange genas.
Si quid erit, de me tacita quod mente loquaris;
Pendeat extrema mollis ab aure manus.
Cum tibi, quæ faciam, mea lux, dicam ue, placebũt:
Versetur digitis annulus usque tuis.
Tange manu mensam, tangunt quo more precantes,
Optabis merito cum mala uiro.

huiusmodi notas, absque ulla dubitatione, hoc uersu significat Tibullus.

Nec uetat obſcura ſurgere nocte timor.] *eos, qui nocturna formidines expaueſcunt, facile liberari hoc morbo, ſi amare occeperint, exemplo ſuo indicat Ouidius: cuius hæc ſunt: (de amore autem loquitur.)*

Ille per excubias custodum leniter ire
Monstrat: inoffenſos dirigit ille pedes.
At quondam noctem, ſimulacraq́. uana timebam:
Mirabar, tenebris ſi quis iturus erat.
Riſit, ut audirem, tenera cum matre Cupido;
Et leuiter, fies tu quoque fortis, ait.
Nec mora: uenit amor: non umbras nocte uolantes,
Non timeo ſtrictas in mea fata manus.

En ego cum tenebris.] *qui cum hoc loco elegiam Propertij e libro tertio, cuius principium eſt, Nox media, conferre uoluerit, non minimam, ni fallor, e collatione capiet uoluptatem.* Securum in tenebris.] *hic uerſus legitur ille quidem in non nullis uetuſtis libris: ſed in alijs lacuna eſt. in quibuſdam etiam legitur,*
Præſidio noctis ſentio adeſſe deam. at in alijs,
Ille deus certæ dat mihi ſigna uiæ:
ut ſi quis, commotus illa tanta uarietate, de mendo ſuſpicetur, me quidem ſocium ſit habiturus.

Prouocat orbe niues.] *ita eſt in ueteribus, non, ut in alijs, conuocat.* Ter cane.] *ternario numero in rebus diuinis uti ſolitos ueteres, etiam ex Ariſtotele didicimus: cuius illa sũt libro primo de cælo:* μεγέθους δὲ τὸ μὲν ἐφ' ἓν, γραμμὴ· τὸ δ' ἐπὶ δύο ἐπίπεδον,

ἐπίπεδον, τὸ δ' ἐπὶ τρία, σῶμα, καὶ παρὰ ταῦτα οὐκ ἔστιν ἄλλο μέγεθος, διὰ τὸ τὰ τρία πάντα εἶναι, καὶ τὸ τρὶς πάντα. καθάπερ γάρ φασιν οἱ Πυθαγόρειοι, τὸ πᾶν καὶ τὰ πάντα τοῖς τρισὶν ὥρισται. τελευτὴ γὰρ καὶ μέσον, καὶ ἀρχὴ τὸν ἀριθμὸν ἔχει τοῦ παντός. ταυτὰ δὲ τὸν τῆς τριάδος. διὸ παρὰ τῆς φύσεως εἰληφότες ὥσπερ νόμους ἐκείνους, καὶ πρὸς τὰς ἁγιστείας χρώμεθα τῶν θεῶν τῷ ἀριθμῷ τούτῳ. Ille licet.] *per me licet, ille triumphans in urbem inuehatur, dum modo ego ruri otiosus te frui possim.* Et in solito.] *alij, & in solo. placet.* Et in culta.] *alij, & in nuda. ut sit sensus: etiam in nuda humo mollis mihi fuerit somnus, si, te amplexus, dormiam.* Non ego tellurem.] *in ueteribus libris, distichon, quod hic sequitur, antecedit.* Despuit in molles & sibi quisque sinus.] *ad auertendam Nemesim. idem etiam ad fascinationes auertendas ualere arbitrabantur. Theocritus:*

Ὡς μὴ βασκανθῶ δὲ, τρὶς εἰς ἐμὸν ἔπτυσα κόλπον.

Callimachus:

Δαίμων, τί κόλποισιν ἐπιπτύουσι γυναῖκες;

& quidam in epigrammatis:

Ἐς βαθὺν τρὶς κόλπον ἀπέπτυσε.

IN ELEGIAM III.

IBITIS Aegeas.] *ad M. Valerium Messallam Coruinum scribit, qui cum Augusto consul fuerat, qui postea de Gallis triumphauit. Videntur auté*

hæc ſcripta, cum Meſſalla ex conſulatu in Macedoniam proficiſceretur. Abſtineas auidas.] *uaria huius uerſus ſcriptura eſt. in alijs, mors precor atra: in alijs, mors modo nigra: in alijs, mors uiolenta. neque multum intereſt, quæ recipiatur.* Rettulit e triuiis.] *lego, Rettulit & trinis. & ad ſortes refero. ueteres tamen libri cum uulgatis conſentiunt.* Tamen eſt deterrita nunquam.] *utrum dicit, eam deterreri, id eſt reuocari non potuiſſe, quin fleret: an, ut deſperatam, quæ ſpem abiecit, dicimus, ita deterritam, quæ terrorem depoſuerit, hoc loco intelligemus? quod ſi eſt, ſingulare, opinor, hoc ſenſu fuerit uerbum.* Illa tua toties ſiſtra.] *ita eſt in libris ueteribus, non, ut in peruulgatis, æra. Ouidius quoque hanc ſcripturam confirmat, qui, ad hunc locum reſpiciens, ita cecinit, in carmine, quo huius poetæ mortem defleuit:*

Quid nos ſacra iuuant? quid nunc Aegyptia proſunt
Siſtra? quid in uacuo ſecubuiſſe thoro?

Menſtrua tura.] *alij, maſcula. ſed nihil neceſſe eſt, contempta ueterum librorum auctoritate, quicquam mouere.* Fac lapis.] *Verſum hunc in antiquis quibuſdam libris ita ſcriptum reperio, Fac lapis inſcriptus ſtet ſuper oſſa mea.* Tum niger in turba.] *ijdem libri, in porta.* Tentare.] *ita plane dictum, ut a Græcis πειρᾶν. Lucianus in dialogo, quo de hoc ipſo Ixione agitur: μῶν οὖν ἐπείρα τινά; & alibi: συγγνωστὸς γὰρ εἰ καλόν σε οὕτως ὄντα ἐπείρα. Ixionis autem fabula petenda eſt*

e secundo εἴδει Pythiorum Pindari. neque enim tantum appetijsse Iunonem, sed & primus, de quo quidem extet in Græcorú historijs, cædem perpetrasse memoratur, occiso per summam perfidiá socero suo. Virgilius eum capiti imminentis, & iamiá lapsuro similis saxi metu cruciari ait; suo quodam iure, quod ab alijs de Tátalo dicitur, ad hunc, & ad Lapithas, & ad Pirithoum transferens. Porrectusq. nouem.] *Virgilius* VI *Aeneidos: Homerus* Οδυσ. λ. *eius autem iecur Virgilius ab uno, Homerus a duobus uulturibus carpi ait: at Demetrius in Pindarú, a serpentibus.* Tantalus est illic, & circum, stagna.] *& circum Tantalum, stagna sunt. Tantalum Plato, quasi* ταλάντατον, *dictum ait. Pro ro & de peccato eius, & de supplicio admodum discrepantia prodita sunt litteris. ego de utroque, quæ in memoriam uenient, huc conferam. Sunt, qui dicant, eum a Ioue patre admissum ad epulas deorú, quæ ibi arcana audierat, cum hominibus communicasse: ideoq. detrusum ad inferos, & damnatum hac pœna, ut in aere pendens, æterno metu imminentis capiti lapidis torqueretur. Euripides:*

Ο γὰρ μακάριος, οὐκ ὀνειδίζω τύχας,
Διὸς πεφυκὼς, ὥς λέγουσι, Τάνταλος,
Κορυφῆς ὑπερτέλλοντα δειμαίνων πέτρον,
Αέρι ποτᾶται, καὶ τίνει ταύτην δίκην,
Ως μὲν λέγουσιν, ὅτι θεοῖς, ἄνθρωπος ὢν,
Κοινῆς τραπέζης ἀξίωμ' ἔχων ἴσον,
Ακόλαστον ἔσχε γλῶσσαν, αἰσχίστην νόσον.

De hoc ſaxo Cicero de finibus: Mors, quæ, quaſi ſa xum Tantalo, ſemper impendet. & Lucretius:

Nec miſer impendens magnum timet aere ſaxum
Tantalus, ut fama eſt, caſſa formidine torpens.

& Plato: ἡ ὑπὲρ τῆς κεφαλῆς τοῦ λίθου ταντaλεία. *Pindarus quoque in Olympijs hoc ipſum Tantali ſuppliciũ agnoſcit: ſed hanc cauſſam fuiſſe ait, quòd ipſe ambroſiam & nectar furatus, cõpotoribus ſuis communicauerit. aiunt, et Alcæum, et Alcmanen, et Archilochum huius lapidis mentionem feciſſe. qui allegorice iſta interpretantur, alij metum mortis, ut Cicero; alij metum deorum, ut Lucretius ſignificari putant: alij Tantalum phyſiologum diligẽtem fuiſſe dicunt, qui ſoli præcipue naturam accurratiſſime contemplaretur: ideoq́. dictum ſolem capiti ipſius impendere. nam ſolem quidem ipſum multi ex ueteribus, Anaxagoram ſecuti, lapidem glebamue ignitam eſſe credebant. hanc poſtremam ſententiam Euripides ipſe aperte confirmat in choro quodam ex eadẽ fabula, ubi ſolem* πέτραν *et* βῶλον *nominat. Tradita et hæc de Tantalo fabula: fuiſſe canem quendam aureum, eundemq́. animatum, (ut minus mirum ſit, quod de Talo in Catullum diximus) templo Iouis in Creta cuſtodem additum fuiſſe: quem cum ſurripuiſſet Pandareus Mileſius, aſſeruandum dediſſe Tantalo: miſſum deinde a Ioue Mercurium, qui canem repoſceret: ſed negaſſe Tantalum, eum penes ſe eſſe: ob id igitur detruſum ad inferos, ipſiusq́. capiti impoſitum Sipylum montem: eumq́. eſ*

ſe

se lapidem illum, de quo supra diximus. neque desunt, qui, quòd Pelopem filium mactauerit, dijsq. epulandum apposuerit, ad inferos detrusum esse dicant. sed de supplicij genere, plurimos astipulatores inuenit Homeri narratio quam hic quoque Tibullus insequitur. quæ, quia etiam uulgo notissima est, nihil esse, cur a me pluribus uerbis explicetur puto. Et Danai proles.] *De Danaidibus cetera peruulgata sunt: illud uisum est non indignum, quod annotaretur; cum, unam modo ex eis Hypermnestrã fratri ac uiro suo Lynceo pepercisse, traditum sit, esse tamen, qui hanc ipsius laudem cum Bebryce sorore communem faciant, et eam quoque Hippolyto pepercisse dicant. hoc reperi apud Eustathium, Dionysii interpretem.* Tunc ueniam subito.] *contra consuetudinem Romanorum, qui, peregre cum redirent, aduentus sui nuntios præmittere ad uxores solebant. auctor Plutarchus. sed hic ideo subito uenire uult, quòd repentino aduentu suo maius gaudiũ puellæ obiectum iri uidet.*

IN ELEGIAM IIII.

SIC umbrosa.] *miratur, qui fiat, ut obscenum deum formosi pueri diligant; ad eumq. ultro accedant, qui neque forma, neque corporis cultu ipsos ad se allicere posse uideatur, est & in Virgilianis lusibus carmen, quo deus ipse idem admirans inducitur: &, longa oratione multis alijs caussis remotis,*

tis, ad postremum concludit, eos, quo supplicio pro posito absterreri debuerant, eius ipsius desiderio captos uenire. extremi uersus hi sunt:

Nimirum apertam conuolatis ad pœnam,
Et uos id psum, quod minamur, inuitat.

Sic ego: tum Bacchi.] *in quibusdam ueteribus: Sic ego: sic Bacchi. ab iis autem abest pentameter, qui sequitur. neque ego sane, eum Tibulli esse, præstare ausim.* Bacchi proles.] *Bacchi igitur filius est præclarus iste et uirginalis deus. atque ita esse, confirmant etiam uersus Antipatri Sidonij:*

– ταῦθ' ὁ Πρίηπος
Ὕμμιν ἐνορμίτης παῖς ἐνέπω Βρομίου.

Orpheus Bacchum, Solem, et Priapum eundem facere uidetur. Theocriti scholiastes ait, Priapum esse Naidis, aut Chilones nymphæ, & Bacchi filium: at alios eum cum Baccho eundem facere. Diododorus Siculus et Pausanias Baccho & Venere genitum esse tradunt. Apud Lucianum reperio, enim esse Veneris filium: sed, si etiam Bacchi, næ ille patrem suum haudquaquam paterne accepit, quem, Lampsaci hospitio exceptum, noctu hasta illa sua confodere uoluerit. at constat, eum Luciano non esse Dionysi filium. Armatus curua,] *hic uersus, ut dixi, abest a quibusdam libris: atque in eisdem scriptum est ad marginem,* FRAGM. *Ego autem facile mihi persuaserim, non unum modo, sed & plures uersus hoc loco desiderari. etenim quæ respondet Priapus, non pertinent ad id, quod ex ip-*

so

so quæsierat Tibullus. uehementer itaque suspicor, uersus aliquot, quibus paullo liberius quippiam, et paullo magis ex huius dei consuetudine dictũ esset, hoc loco esse omissos.

O fuge.] *homines, qui militarem Venerem colũt, quiq. natura sunt a fœdo puerorũ amore* εὐάλωτοι, *in omnibus, quorum ætas* πρὸς ἀπόλαυσιν *idonea est, facile caussam aliquam reperiunt, cur ipsos ament. eodemq. modo* φιλόγυνοι *cuiusque propemodum generis mulieres persequuntur: neque ulla est paullo adolescentior, quæ non ipsis* ἁλμυρόν τι καὶ κινητικὸν *habere uideatur. itaque Socrates (quem tamen abfuisse a nefando amore uolunt: neque ego dissentio) ingenue confitetur, omnes pueros, qui certæ cuiusdam ætatis sint, sibi formosos uideri: uerba eius sunt in Charmide:* Ἐμοὶ μὲν οὖν ὦ ἑταῖρε οὐδὲν σταθμητόν. ἀτεχνῶς γὰρ λευκὴ στάθμη εἰμὶ πρὸς τοὺς καλούς. σχεδὸν γάρ τί μοι πάντες οἱ ἐν τῇ ἡλικίᾳ καλοὶ φαίνονται. *libro autem de rep. v, idem etiam fusius explicat his uerbis:* Ἀνδρὶ δ' ἐρωτικῷ οὐ πρέπει ἀμνημονεῖν, ὅτι πάντες οἱ ἐν ὥρᾳ τὸν φιλόπαιδα καὶ ἐρωτικὸν ἀμηγέπη δάκνουσί τε καὶ κινοῦσι, δοκοῦντες ἄξιοι εἶναι ἐπιμελείας τε καὶ τοῦ ἀσπάζεσθαι. ἢ οὐχ οὕτω ποιεῖτε πρὸς τοὺς καλούς; ὁ μὲν, ὅτι σιμὸς, ἐπίχαρις κληθεὶς, ἐπαινεθήσεται ὑφ' ἡμῶν. τοῦ δὲ τὸ γρυπὸν, βασιλικόν φατε εἶναι. τὸν δὲ δὴ διὰ μέσου τούτων, ἐμμετρότατα ἔχειν. μέλανας δὲ, ἀνδρικοὺς ἰδεῖν. λευκοὺς δὲ, θεῶν παῖδας εἶναι. μελαγχλώρους δὲ, καὶ τοὔνομα οἴει τινὸς ἄλλου ποίημα εἶναι, ἢ ἐραστοῦ ἀποκοριζομένου τε καὶ εὐχε-

ρῶς φέροντος τὴν ὠχρότητα, ἐὰν ἐπὶ ὥρᾳ ᾖ· καὶ ἑνὶ λόγῳ πάσας προφάσεις προφασίζεσθέ τε, καὶ πάσας φωνὰς ἀφίετε, ὥστε μηδένα ἀποβάλλειν τῶν ἀνθούντων ἐν ὥρᾳ. *Ouidius quoque in elegia quadam, eodem se modo erga mulieres affectum fatetur: eius elegiæ principium est, Non ego mendosos.* Hic, quia fortis adest.] *Ouidius:*

Siue aliqua est oculos in me deiecta modestos;
Vror; & insidiæ sunt pudor ille meæ:
Siue procax aliqua est; quia rustica non est;
Spemq. dat, in molli mobilis esse thoro.

Longa dies molli.] *multi hanc sententiam expresserunt poetæ: quorum primus fuisse uidetur Chærilus:*

Πέτραν κοιλαίνει ῥανὶς ὕδατος ἐνδελεχείη.

Lucretius:

Non ne uides, etiam guttas in saxa cadentes
Humoris, longo in spatio pertundere saxa?

Ouidius:

Gutta cauat lapidem. quem quidem cur tanto pere abijciat P. Victorius, ut etiam Chærilo inferiorem faciat, miror. nam ille ipse, quem ex contentione tanto superiorem uideri uult, Lucretius eandem sent entiam, libro primo, non multo ornatius extulit: Stillicidi casus lapidem cauat. Neque nunc disputo, uter melior poeta sit: sed tamen indignũ uidetur, quenquam de Ouidio ita contéptim loqui. Propertius quoque hoc ipsũ ita cecinit

Sed tamen obscura teritur rubigine mucro

Ferreus

Ferreus, & paruo sæpe liquore silex.

Transiet ætas.] *transiet, pro transibit: et contra analogiam, & contra consuetudinem.*

Quàm cito non segnis.] *si particula, non, referatur ad nomen segnis; falsum erit, quod dicitur. dies enim neque stat, neque remeat. sin ad uerba; falsum erit epitheton, segnis. sin ad utrunque; tamen, nisi locus aliter distinguatur, suberit uitiũ uel maximum. uox enim, cito, cum stádi uerbo cohærere nullo modo potest. Cito aut tarde moueri aliquid dicitur. cito quidé stare, aut quiescere aliquid, qui dicat, is nõ philosophiæ modo, sed omnino communis sensus expers esse uideatur. distinguédũ igitur est hoc modo:*

At si tardus eris, errabis: transiet ætas

Quàm cito? non segnis stat, remeatq. dies.

ut significet ætatem citissime transire, diem autem segnem non esse, sed uolatilem; neque stare unquam sed perpetuo fluere; neque unquam redire, sed irreuocabilem, atque irreparabilem esse. Venturam admittat.] *portendat. est autem uerbum augurare. Plautus: Impetritum, inauguratum est. quouis admittunt aues. dicitur &, addicere. Liuius: Aues semel atque iterum non addixerunt.*

IN ELEGIAM V.

IPSE procuraui.] *apto uerbo usus est, et sũpto ex augurum disciplina. sic apud Ciceroné, procurare monstra. sed illud notandum, primam huius uerbi syllabam etiam breuem esse posse.* Deuenerãda.]

da.] *uenerari est precari, ut in Catilinarias docui. deuenerranda igitur erit, deprecanda, & ,ut ueteres in his rebus loquebantur, auerruncanda. sed in plerisque libris ueteribus, pro, falsa, legitur, sancta.* Veneri.] *quidam libri ueteres, Triuiæ.* Et iuuet in tota.] *Martialis:*

Vssit amatorem Nemesis lasciuia Tibullum,
In tota iuuit quem nihil esse domo.

Et pudet,& narrat.] *ex hoc uersu, non uideo, quæ commoda sententia elici possit. quidam legunt, Et dominæ narrat scire nefanda meæ. ut, nefanda, accipiamus nefandas artes, quibus puellam ad eum deuouendum ac defigendum uti, illa altera diceret.* Non facit hoc uerbis.] *sic alibi:*

Forma nihil magicis utitur auxilijs.
Sed corpus tetigisse nocet, sed longa dedisse
Oscula, sed femori conseruisse femur.

Escasq́. sepulchris.] *ita melius uidetur, quàm, ut in alijs, herbasque: ut sit simile illi Catulliano,*

Vxor Meneni, sæpe quam in sepulcretis
Vidistis ipso carpere e rogo cœnam.

IN ELEGIA VI.

QVID tibi sæuitiæ.] *alij, Quid tibi sæue puer.* An gloria magna est.] *simile illud Virgilij,* *Egregiam uero laudem.*
& quidam in epigrammatis Græcis:

Τί πλέον εἰ θεὸς ἄνδρα καταφλέγει, ἢ τί τὸ σεμνὸν

Δηώσας ἀπ' ἐμῆς ἆθλον ἔχει κεφαλῆς;

Immerito proprias.] *in alijs, In proprias merito: in alijs, immerito pronas. ego locum corruptum esse existimo.* At quæ fida fuit nulli.] *ita est, summo consensu, in ueteribus libris, non, ut in peruulgatis, Nam quæ fida fuit. constat autem, amissos aliquot uersus, quibus exponeretur, castæ mulieres, & uno uiro contentæ, quas commoditates in senectute ex constantia illa sua & fidelitate perciperent.*

IN ELEGIA VII.

Hvnc cecinere.] *Natalem Messallæ, & eiusdem uictorias celebrat.* Non sine me.] *hoc distichon quidam non ineruditi homines ita legendum putant:*

Nó sine me est tibi partus honos per bella. Pyrene
Testis, & Oceani littora Santonici.

Carmoti & Flaui.] *ita est in meo uetere libro: at in alio quodam, Carnoti. neque tamen mihi dubium est, quin legi debeat, Carnuti. sunt enim Carnuti populi Aquitaniæ, quos alluit Liger. Strabo,* τούτων δὲ ἐπιφανέστατόν ἐστι τὸ τῶν ἀρουέρνων, καὶ τὸ τῶν καρνούτων, δι' ὧν ἀμφοῖν ἐνεχθεὶς ὁ λείγηρ εἰς τὸν ὠκεανὸν ἔξεισι. *sed cur Tibullus mox ex Aquitania, tanta pernicitate, in Ciliciam, aliquasq. regiones tantopere ab Aquitania dissitas euolet, haud equidé facile dixerim.* Taurus alat Cilicas.] *inepte in alijs libris, Taurus arat Cilicas. & inuenti sunt tamen,*

men, qui hanc scripturam reciperet, dicerentq́. hypallagen esse. Quid referam, ut uolitet.] *Syri columbas, quòd in tutela Veneris essent, uiolare nefas putabant. ijdemq́. piscibus (an omnino, an certo quodam piscium genere?) abstinebant: eosq́. in deorum loco habebant: quòd ab ijs Venus, Typhonem fugiens, seruata esset. Xenophon libro primo de expeditione Cyri.* μετὰ δὲ ταῦτα Κῦρος ἐξελαύνει σταθμοὺς τέσσαρας, παρασάγγας εἴκοσιν, ἐπὶ τὸν Χάλον ποταμὸν, ὄντα τὸ εὖρος πλέθρου, πλήρη δὲ ἰχθύων μεγάλων καὶ πραέων, οὓς οἱ Σύροι θεοὺς ἐνόμιζον, καὶ ἀδικεῖν] οὐκ εἴων, οὐδὲ τὰς περιστεράς. *Cicero. Piscem Syri uenerantur. Ouidius:*

Terribilem quondam fugiens Typhona Dione,
Tunc cum pro cælo Iuppiter arma tulit:
Venit ab Euphratem, comitata Cupidine paruo:
Inq́. Palæstinæ margine sedit aquæ.
Populus, & cannæ riparum summa tenebant:
Spemq́. dabant salices; hos quoque posse tegi.
Dum latet, insonuit uento nemus. illa timore
Pallet, & hostiles credit adesse manus.
Vtq́. sinu tenuit natum, succurrite nymphæ,
Et dijs auxilium ferte duobus, ait.
Nec mora: prosiliuit. pisces subiere gemelli:
Pro quo nunc dignum sidera numen habent.
Inde nefas ducunt genus hoc imponere mensis,
Ne uiolent timidi piscibus ora Syri.

Diodorus Siculus alias caussas affert. quòd enim dea Decreto sese in stagnum quoddam Ascaloni urbi ui-

cinum coniecerit, ibiq. in piscem conuersa sit, id propterea Syros eis piscibus abstinere, eosq. pro dijs colere: columbis autem eundem honorem tribuere; propter Semiramin, quam in columbam esse conuersam fabulentur. atque harum fabularum utranque leuiter tangit Ouidius libro IIII *Metam. At Diodorus, non columbis modo, sed omnino auium generi omni parci, diuinosq. honores tribui ait a Syris: quòd ab auibus eam, quam proxime nominaui, reginam altam esse opinentur. Aegyptios quoque piscium esum in rebus illicitis ducere, auctor est Herodotus. & Iuuenalis inter animalia, quæ ab eis colantur, piscem nominat. Lucianus in Ioue Tragœdo Assyrios columbæ sacrificare ait; & in uenustissimo libello* περὶ τῆς Συρίης θεῦ, Ἰχθύας, *inquit,* χρῆμα ἱρὸν νομίζουσι, καὶ οὔκοτε ἰχθύων ψαύουσι. καὶ ὄρνιθας τοὺς μὲν ἄλλους σιτέονται, περιστερὴν δὲ μούνην, οὐ σιτέονται, ἀλλὰ σφίσι ἥδε ἱρή. τὰ δὲ γιγνόμενα, δοκέει αὐτοῖς ποιεῖσθαι, Δερκετοῦς τε Σεμιράμιος εἵνεκα. τὸ μὲν, ὅτι Δερκετὼ μορφὴν ἰχθύος ἔχει. τὸ δὲ, ὅτι Σεμιράμιος τέλος, ἐς περιστερὴν ἀπίκετο. Arida nec pluuio.] ὀμβρίῳ, ὑετίῳ. *Pausanias in Atticis.* Pectora tristitiæ.] *mallem, lætitiæ, si alicuius antiqui codices accederet auctoritas.* Sed uarii flores.] *ostendit Osirim eundem esse & Bacchum.*

IN ELEGIAM VIII.

NON ego celari.] *ita exercitatum ac tri-*

tum dicit esse se in rebus amatorijs, ut uel ex nutibus facile intelligat, quasiq. auguretur, quis adolescens cuius puellæ amore ardeat: quare non esse, cur amorem suum abscondere nitatur Marathus: se enim facile perspicere; eum mirifico quodam Pholoes amore torqueri. Hunc Marathum amabat Tibullus: ut uersus ille indicat,

Eheu quàm Marathus lento me torquet amore.

sed eo usus erat aspero, ac difficili. hac igitur elegia, credo, ut uelificetur sibi, ac puerum ipsum hoc genere obsequij molliat, hortatur Pholoen, ut ei parcat, neque tam pulchro puero amatorem ullum, quamuis diuitem, anteponendum putet. Non ego celari.] *idem de se profitetur Propertius:*

Non me Chaoniæ uincant in amore columbæ.
Dicere, quos iuuenes quæque puella domet.
Me dolor & lacrymæ merito facere peritum.
Atque utinam posito dicar amore rudis.

Nec mihi sunt sortes.] *Ouidius:*

Non ego Phœbe datas a te mihi mentiar artes:
Nec nos aeriæ uoce monemur auis.

& paullo post, Vsus opus mouet hoc.

Quid tibi nunc molles.] *hæc uidetur hisce uersibus subesse sententia. Quid tibi prodest, o Marathe, tantum studium posuisse in forma excolenda, ut Pholoen tui amore incenderes? contra enim cecidit. neque illa tui, sed tu ipsius amore correptus es. itaque ipsa iam tibi, etiam si incompta, atque inornata uenerit, placet.* Si non æra repulsa sonent

nent.] *æris enim tinnitu credebant fieri, ut ne magicorum carminum ſonus ad lunam perueniret: eamq́ue, hoc modo, laborantem adiuuari* Sed corpus tetigiſſe.] *potitus igitur ea iam erat Marathus. ſed ipſa poſt ſuperba facta erat.* Aſpera barba.] *liber uetus, hiſpida.* At Venus inuenit.] *non perfacile eſt uidere, horum quatuor uerſuum ſententia quo modo cum ceteris cohæreat. uidetur autem hoc dicere: Si forte metuat ſibi Pholoe ne a diuite amatore illo ſene deſeratur, ſi ſe Maratho quoque facilem præbuerit; Venerem ipſam inueniſſe modos, quibus ipſa clam cum puero delicias facere, & , ut Plautus loquitur, caput collimare poſſit.* Non lapis hanc.] *mulier illa, quæ neminem habet, quicum ſe noctu oblectet, quæq. hieme lõgas illas noctes uiduas exigit; etiam ſi lapillorum ac gemmarum uim maximam habeat, uoluptatem tamen ex eis nullam capit.*

IN ELEGIAM IX.

QVID mihi.] *ruptam ſibi a puero fidem conqueritur: & ei, qui illum, muneribus captum, abduxerat, male precatur.* Nec tibi celanti fas ſit peccare.] *nec poſſis ita peccare, ut lateas. fas enim eſt δυνατόν.* Paranti ſit deus.] *ſi clam peccare pares, præſto ſit deus ille, qui dolos occultos eſſe non patitur.* Permiſit lene.] *liber calamo exaratus, permiſit ſæua. ego legendum ſuſpicor, permiſit ſæpe:* Iſta hæc perſuadet.] *iſta,*

tua facies tam deformis ei persuadet, ut se comat, tantumq. in cultu corporis studium ponat, ut tibi bella uideatur? scilicet, ut fœdo, ac podagrico seni placeat, ita se comit. aut igitur cum interrogatione legendum est, aut e contrario intelligendum.

IN ELEGIAM X.

QVIS fuit.] *bellum detestatur: pacem autem commendat, & eius commoda enumerat.* At nobis ærata.] *post hunc uersum, uidetur aliquid deesse.*

IN LIBRVM II.

QVISQVIS adest.] *Ambarualis sacrificij descriptio est.* Vos quoque.] *hi uersus uarie leguntur. alij legunt, discedite ab aris, queis tulit: alij, discedat ab aris, cui tulit: alij, discedite ab aris cui tulit. meus uetus liber hac in parte mutilus est. scripturarum autem, quas protuli, ea, quæ primo loco posita est, mihi maxime probatur.* Extruet arte casas.] *puerilis ludicri genus. Horatius:*

Aedificare casas, plostello adiungere mures.

Idem alibi: ædificante casas qui sanior?

Fumosos Falernos.] *mire dictum. quasi uinum, non neutro, sed masculino genere diceremus.* Madere.] *madidos, aut uuidos uocabant ebrios, contraq. siccos, sobrios. sic et Græci* βεβρεγμένους *ebrios dicunt.* Dux pecoris hircus: auxerat hircus

oues

oues.] *quo modo, quæso, hircus oues auxerat? capras potius credidissem. scio a Græcis interdum* μῆλα *capras uocari. sed nihil ad rem. quid igitur? nimirum unius literulæ mutatio hanc effecit absurditatem. neque enim, auxerat, legendum est, sed duxerat.* Vos celebrem cantate deum.] *locum hunc, multis in libris deprauatum, primus ita legendum esse, ut nos edidimus, admonuit pater tuus Torquate, uir omni uirtute ornatissimus, Petrus Bembus, in eo libello, quem de Virgilij culice scripsit.* Matris lasciuo.] *in alijs, Martis, inepte. ipsam autem noctem matrem siderum uocat. Vnde Euripides.*

Ω νὺξ μέλαινα, χρυσέων ἄστρων τροφέ.

IN ELEGIAM II.

DICAMVS bona uerba.] *natalem aut suum, aut Cherinthi celebrat.* Dicamus b. u.] *Summa enim diligentia cauebant, ne sibi eo die uel imprudentibus uocula excideret ulla, in qua mali ominis aliquid inesset. uersum autem hunc ita distinguendum putarim.*

Dicamus bona uerba (uenit natalis) ad aras.

Lingua faue.] ἢ σίγα, ἢ εὔφημα φώνει. Iam reor hoc ipsos.] *puto hoc uotum tuum deos edidicisse, qui tam sæpe illud ex te audierint. quoties enim sacra facis, nihil prope ab eis aliud petis. hunc uersum, uisum est mihi, ut exponerem: propterea quod*

Cyllenium quendam Veronensem fœde in eo declarando lapsum uidebam.

IN ELEGIAM III.

RVRA tenent.] *dolet abesse se a puella sua, quæ rusticatum ierat.* Cornute.] *in alijs libris, Cherinthe.* Ipsa Venus latos.] *libri ueteres, lætos. quod placet. significat enim, agros dominæ suæ præsentia hilarari.* Pauit & Admeti.] *hac de re ita Apollinem ipsum alio loco commemorantẽ facit:*

Me quondam Admeti niueas pauisse iuuencas,
Non est in uanum fabula ficta iocum.
Tunc ego nec cithara poteram gaudere sonora,
Nec similes chordis reddere uoce sonos:
Sed pellucenti cantus meditabar auena,
Ille ego, Latonæ filius atque Iouis.

Sequitur autem Tibullus Rhiani, ueteris poetæ Græci, & Callimachi μυθολογίαν, qui Apollinem sponte Admeto seruijsse tradunt, ipsius amore captum. nam alij aiunt, eum damnatum a Ioue hac pœna ob interfectos Cyclopas: ut Euripides, apud quem Apollo ipse ita loquitur:

Ὦ δώματ᾽ Ἀδμήτει᾽, ἐν οἷς ἔτλην ἐγὼ
Θῆσσαν τράπεζαν αἰνέσαι θεός περ ὤν.
Ζεὺς γὰρ κατακτὰς παῖδα τὸν ἐμὸν, αἴτιος,
Ἀσκλήπιον, στέρνοισιν ἐμβαλὼν φλόγα.
Οὗ δὴ χολωθεὶς, τέκτονας δίου πυρὸς
Κτείνω Κύκλωπας. καί με θητεύειν πατὴρ
Θνητῷ παρ᾽ ἀνδρὶ τῶν δ᾽ ἄποιν᾽ ἠνάγκασεν.

Ἐλθὼν

Ελθὼν δὲ γαῖαν τήνδ' ἐβυφόρβυν ξένῳ.

Est autem hic ille admetus Pheretis filius, cui cum fatales anni expleti essent, Apollo a Parcis obtinuisse dicitur, ut ipsius morti mora aliqua produceretur, si quis reperiretur, qui pro eo mori uellet. tunc igitur neque Pheres, grandis natu pater, neque iam exacta ætate mater Clymene, neque denique quisquam amicorum repertus est, qui non suam, quàm alienam, uitam seruare mallet. sola uxor Alcestis ea in uirum fuit caritate ac fide, ut se sponte pro eo ad mortem obtulerit. sed & eam ipsam postea Hercules liberauit. ex eo cæptum est uulgo cani Athenis σκόλιον *quoddam, cuius alij Alcæum, alij Sappho, alij Praxillam Sicyoniam auctorem esse dicebant, cuius principium hoc fuit.*

Ἀδμήτυ λόγον ὦ' ταῖρε μαθὼν, τοὺς ἀγαθοὺς φίλει,
Τῶν δειλῶν δ' ἀπέχυ, γνὺς, ὅτι δειλῶν ὀλίγα χάρις.

Hæc autem uxor ei Apollinis beneficio uenerat. cũ enim Pelias pater nuptias illius proposuisset, quo leonem et caprum ad eundem currum iungeret; id Apollo ipse confecit. Tauros.] *Callimachus, non tauros, sed equas iugales.*

Φοῖβον καὶ νόμιον κικλήσκομεν, ἐξ ἔτι κείνου
Ἐξ ὅτ' ἐπ' ἀμφρυσῷ ζδιγήτιδας ἔτρεφεν ἵππους,
Ἠϊθέυ ὑπ' ἔρωτι κεκαυμένος Ἀδμήτοιο.

Ipse deus.] *post hunc uersum desideratur pentameter. nam illi, qui in uarijs libris leguntur,*

In nemora, & pastas inde referre domum: aut,
Creditur ad mulctram constituisse prius: aut,

Et potum pastas ducere fluminibus:
adulterini sunt. hic postremus, qui trium minime ineptus est, in uetere quodam lib. scriptus est ad marginem, cum hac additione, Versus Aurispæ.
Lacteus & mistus.] *non dubito, quin legendum sit, mistis: ut ad coagula ipsa referatur.* Delphica Pytho.] *Pytho aut Python, (utroque enim modo dicitur) urbe Phocidis, Apollini sacra, quæ alio nomine Delphis uocatur, &, qui uicinum agrum incolunt, Delphi. ac Pytho quidem, aut, quòd ibi discerentur futura; aut, quòd ibi serpens Python contabuerit: Delphi autem a Delphyne: id enim nomen serpenti illi fuit, quem sagitis Apollo interfecit. Dionysius:*

Τῷ πάρα πυθῶνος θυόεν πέδον, ἧχι δράκοντος
Δελφιύνης τρίποδεσσι θεοῦ παρακέκλιται ὁλκός.

Fabula nunc ille est.] *olim non homines modo, sed ipsi quoque dij aperte Veneri seruiebant: neque cuiquam amare pudor erat. nunc qui amorem colit, uulgi fabula est. at quem puellæ suæ amor ad ossa tetigit, mauult amare & a uulgo contemni, quàm sine amore deus esse. hæc quoque præterijssem silentio, nisi uidissem alios quosdam longissime ab horum uersuum sententia, quæ tamen satis aperta est, aberrasse.*
Fabula.] *in omnium ore ac sermonibus uersatur. Horatius:*

Heu me: per urbem, (nam pudet tanti mali)
Fabula quanta fui.

Geminare

Geminare pericula.] *nam ipsa per se nauigatio periculosa est. at geminatur periculum, ubi bellum geritur mari.* Quas femina Coa.] *Plinius libro quarto, de Cea insula loquens: Ex hac, inquit, profectam delicatiorem feminis ueste, auctor est Var. Idem libro* XI *Telas (de bombycibus loquitur) araneorum modo texunt, ad uestem luxumq. feminarum, quæ bombycina appellantur. prima eas redordiri, rursusq. texere inuenit in Ceo mulier Pamphila, Latoi filia, non fraudanda gloria excogitatæ rationis, ut denudet femina uestis. Ex his Plinij locis iudicauit Hermolaus Barbarus, ubicunque apud poetas Coarum uestium mẽtio est, Ceas, non Coas, legi oportere. ego nihil temere asseuerauerim. nam & Hermolai auctoritas magna est, & argumenta, quibus utitur, firma: neque tamen librorum ueterum, quæ contra stat, contemnenda consensio; præsertim cum, bombycas etiam in Co insula nasci, idem Plinius tradat. Adde, quòd Aristotelis uerba sunt e quinto* περὶ ζώων ἱστορίας. Ἐκ δὲ τούτου ζώου καὶ τὰ βομβύκια ἀναλύουσι τῶν γυναικῶν τινες ἀναπηνιζόμεναι, κἄπειτα ὑφαίνουσι. πρώτη δὲ λέγεται ὑφᾶναι ἐν Κῷ Παμφίλη Λατώου θυγάτηρ. *sed Hermolaus apud Aristotelem quoque,* ἐν Κέῳ, *non* ἐν Κῷ, *legendum esse censebat.*

Nota loquor.] *aliquem notat, qui, cum aliquando seruus fuisset, postea diuitijs fretus, ad regiam potentiam peruenerit.* Nemesim qui abducis.] *ita emendaui e meo uetere libro: cum inepte*

epte antea legeretur, Nemesim quæ ducis.

IN ELEGIAM IIII.

SED Venus ante alias.] *liber uetus, ante alios placet.* Sed precium si grande feras.] *idem prope cecinit Antipater Thessalonicensis in quodam epigrammate, his uersibus:*

Ἦν μὲν γὰρ τὸ χάραγμα φέρῃς φίλος, οὔτε θυρωρὸς
Ἐν ποσὶν, οὔτε κύων ἐν προθύροις δέδεται. *id est,*
Nam precium si grande feras, nec ianitor ullus,
Nec uinctus rigidas stat canis ante fores.

IN ELEGIAM V.

PHOEBE faue.] *Messallinum celebrat, cooptatum in collegium* XV *uirorum, ad quos cura librorum sibyllinorum pertinebat.* Tua templa.] *sibyllinos enim libros, duobus auratis forulis condiderat Augustus sub Palatini Apollinis basi. Suet.* Ad tua sacra.] *liber calamo exaratus, ad tua templa.* Chartas uatis.] *sibyllæ libros.* Hæc fore credebat.] *sibylla, utpote futuri conscia, iam tum credebat Romam fore, cum adhuc fumaret Troia.* Cum mæstus.] *Aeneas.* Fundauerat.] *alij, formauerat: alij, firmauerat.* Sed tunc pascebant.] *confer cum hoc loco, quæ scribit Propertius principio libri quarti.* Impiger Aenea.] *hæ sunt sortes, quas Aeneæ sibyllam dedisse dicit.* Lauros uescar.] *laurum enim comedebant uaticinaturi. quod iampridem annota-*

notauerat Ludouicus Cœlius.

Quicquid Amalthea.] *pendet e ſuperioribus, uſque ab illis uerſibus:*

Phœbe ſacras Meſſallinum ſine tangere chartas
Vatis; & ipſe, precor, quid canat illa, doce.

nunc addit, non tantum doce eum, quid canat ſibylla Cumana; uerum etiam, quicquid Amalthea, Marpeſia, ceteraq́. dixerunt. ac quemadmodum expoſuerat, quid Cumana ceciniſſet: ſic hoc loco exponit, quid ceteræ dixerint: aitq́. eas complexas eſſe uerſibus ſuis prodigia, quibus bellorum ciuilium tumultus, ceteræq́. calamitates portenderentur. Sciendum autem eſt, libros illos ſibyllinos, qui Romæ aſſeruabantur, non unius ſibyllæ opus, ſed e plurium ſibyllarum carminibus cõcinnatum quiddam fuiſſe. Amalthea.] *Amaltheam & Cumanam eandem ex Varrone facit Lactantius: & eam ipſam ait Demophilen, aut Herophilen uocari. ut appareat, Tibullum alios auctores ſecutum. Marpeſia autem Solonis & Cyri temporibus fuit.* Quasq́. Albana.] *Albanam uidetur dicere, quam alij Albuneam, genere Tiburtem.* Perlueritq́ue.] *putarim legendum, pertuleritq́ue.*

IN ELEGIAM VI.

AD latus ille uolet.] *antea legebatur, ad latus ire uolet. ego, (uerũ enim fatebor,) coniectura tantum fretus, (nã ueteres libri hac quidẽ in parte cum uulgatis conſentiebant) ſcribendum curaui,*

ad

ad latus ille uolet. neque mihi ullo modo dubitandum uidetur, quin ita legendum sit. Et mihi grata tuba est.] *alij, et mihi facta tuba est. ego, in ueterum librorum discrepantia, eam scripturam secutus sum, quæ mihi probabilior uisa est.* Scilicet extinctas.] *legendum puto, Si licet.* Lena uetat miserum Phyrne.] *sic antea legebatur. Sed ego, quanquam uetustis libris repugnãtibus, statui legẽdum Phryne. eodem modo corruptum est nomen hoc alicubi apud Propertiũ: ut suo loco dicetur.*

IN LIBRVM III.

MARTIS Romani.] *Dialogus est ipsius poetæ cum Musis sanequam elegans. Cum calendis Martijs (qui dies hodiernus est) ad mulieres munera mitti soleant, dicite, quo modo potissimum Neærã meam debeam munerari. Tum illæ. Mittito ei uersuum tuorum libellum, õni diligentia exornatum atque expolitũ. At poeta. Immo uero uos ipsæ ite, ac librum ad eam perferte, meq. apud ipsam in quãmaxima gratia ponite.* Versibus illa tuis.] *ita legendum est, non, ut antea, meis. Musæ enim ipsæ loquuntur.* Si nostri mutua cura est.] *si, pro, an, more græco.* Vir quondam, nunc frater.] *id quo modo acciderit, coniectura satis assequi non queo; ut, qui antea uir fuerat, nunc sit frater; idemq. speret, quæ nunc soror est, aliquãdo cõiugem fore. nisi forte id est, quod unum mihi uenit in mentem: Tibullum (ipsum enim esse arbitror) qui se*

ficto nomine Lygdamum uocat) & hanc Neæram, quæcunque tandem est: nam hoc quoque nomen commenticium est: eos igitur fratrum aut sororum filios fuisse. Notum est autem, & eos, qui fratribus sororibus ue editi sint, fratres uocari; & inter eos olim & legitimas & usitatas fuisse nuptias. Hanc igitur sororem suam uidetur Tibullus aliquandiu in matrimonio habuisse: deinde caussa aliqua interuenisse discessio. Sperabat autē Tibullus, nuptias denuo cōglutinatum iri, idq́. toto pectore cupiebat. Hoc probabilius afferre nunc quidem nihil possum.

IN ELEGIAM II.

QVI primus.] *tantum dolorem esse dicit, quem capit e suo & Neæræ dissidio, ut mortem sibi ex eo imminere præsentiat.* Tot mala perpessæ.] *uersus hic in quibusdam ueteribus libris legitur,*

Tot mala perpessæ tot superesse meæ: in alijs,
Tot mala perpessæ tædia nata meæ.

ego hoc posterius uerum puto: & ita expono. Non est mihi pudor uera loqui, ac fateri, natum esse in animo meo uiuendi tædium, ex quo tot perpessus sum mala. Dolor huic & cura.] *nihil horum uerborum sententia, ut mihi quidem uidetur, apertius. sed tamen sunt, qui etiam media in luce offendant, locumq́. hunc, non intelligendo, corrumpant. hoc igitur dicit. Dolor & cura, quam concepit*

pit ex Neæra coniuge erepta, fuit ei caussa perire, id est, caussa pereundi.

IN ELEGIAM III.

QVID prodest.] *negat sibi quicquam distracto a Neæra esse posse iucundum: seq. mori cupere, ni spes sit, fore, ut illa redeat.* Quid prodest.] *quid prodest, tam sæpe petijsse a dijs, ut tecum uitam exigere liceret, si id nunc non datur?* Non opibus.] *præclara sententia. cui similis est illa Varronis,*

Non fit thesauris, non auro pectu' solutum.

Sed in uerbo, leuantur, est homonymia. alio enim modo leuari mentes, dicimus, & alio, curas.

IN ELEGIAM IIII.

DI meliora.] *detestatur somnium, quo uisus sibi erat audire ex Apolline, Neæram alterius uiri amore captam esse: ipsiusq. dei uerbis eam admonet, ne quod eiusmodi consilium capiat.* Desinite in uotis.] *suspicor legendum, Desinite in uanis:* Diui uera monent.] *in oraculis, & in extispicijs ueritas inest, non in somnijs.* Venturæ nuncia sortis.] *nó, uera nuncia, ut inepti exponunt: sed, exta nuncia uenturæ sortis, uera monent.* Tu scis.] *notum est, quantopere ea gens omni diuinarum rerum intelligentia credita sit excellere.* At natum in curas.] *ita est in meo uetere libro: & melius uidetur, quàm quod in alijs legitur, Et uanum*

me-

metuens. Iam nox ætherium.] *deſcribit tempus illud, quo uera ſomnia uideri ſolent: ut e Theocrito & Horatio alibi docuimus*. Solicitas deficit ante domos.] *qua hora ego nōdum ſomnum uideram, ea hora in domibus ſolicitis, id eſt, quas incolunt naui, & induſtrij homines, nemo amplius dormit*. Myrrhea.] *ita legendum eſt, non, ut in alijs, Myrtea. Horatius:*

Myrrheum nodo cohibente crinem.

Diuerſasq́. ſuas.] *lego, Diuerſasq́. ſuis*. Hoc alium.] *ita emendaui e meo uetere libro: cum in alijs legeretur, ac alium. eſt autem ſimile loquendi genus illi Horatiano,*

- alium ſapiente bonoque.

& illi, Qui ſpecies alias ueris. ita enim legendum eſſe docuit nuper homo eruditiſſimus Dionyſius Lābinus.

IN ELEGIAM V.

LAVDANDAE deæ.] *uidetur exprimere uoluiſſe epitheton ἐπαινὴν, quod Græci tribuunt Perſephonæ Heſiodus:*

Ιφθίμου τ' ἀΐδεω, καὶ ἐπαινῆι Περσεφονείης.

Homerus:

Κικλήσκουσ' ἀΐδην καὶ ἐπαινὴν Περσεφόνειαν.

Græci tamen grammati aliter id nomen interpretantur.

Cum cecidit fato.] *eodem illo anno cum ſe natum ſignificaret Ouidius, hoc eodem uerſu uſus eſt. ita enim ſcribit.*

Editus

Editus hinc ego sum: nec non, ut tempora noris,
Cum cecidit fato consul uterque pari.

Parcite pallentes undas.] *sic supra, - pallida Ditis aqua. in alijs, Vmbras. & sic Virgilius: Pallentes umbras Erebi.* At uobis.] *inepte in alijs legebatur, Atque mihi. ego mei ueteris libri scripturam repræsentandam curaui.*

IN ELEGIAM VI.

Illaq. si qua est.] *libri ueteres, illaq. sic qua ego legendum puto, illaq. sicca.* Tu puer & liquidum.] *malim, Tu puer huc liquidum.*

F I N I S.

Epigramma
Villicus erari quondam, nunc cultor agelli,
Hæc tibi perspectus templa, Pria-
pe, dico.
Pro quibus officiis si fas est,
sancte paciscor
Assiduus custos ruris ut esse velis
Improbus ut si quis nostrum viola-
vet agellum
Hunc tu, sed taceo scis puto, quod
sequitur